

vergadering **C160**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 2 maart 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de recente publieke discussie over de grenzen van de academische vrijheid en de wetenschappelijke deontologie – 1514 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitrol van de zomerscholen 2023 – 1536 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting van leersteuncentra – 1578 (2022-2023)	11
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge kosten in sommige scholen voor het middagtoezicht en de kwaliteitsvolle invulling ervan – 1579 (2022-2023)	17
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van pesten op school en het bijbrengen van kennis daarover bij leraren – 1596 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs aan gedetineerden – 1606 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs in detentie – 1627 (2022-2023)	25
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerkrachten die na hun pensioen opnieuw instromen – 1623 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over gepensioneerde leerkrachten die weer voor de klas gaan staan – 1626 (2022-2023)	30

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de recente publieke discussie over de grenzen van de academische vrijheid en de wetenschappelijke deontologie
– 1514 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, op 7 februari raakte bekend dat hoogleraar Mattias Desmet niet langer de verantwoordelijke lesgever is voor het vak cultuur- en maatschappijkritiek binnen de opleiding psychologie van de UGent. Daarnaast mag zijn boek 'Psychologie van het Totalitarisme' niet meer als lesmateriaal gebruikt worden. Volgens een intern onderzoek binnen de universiteit zouden er slordigheden in het werk van de professor zitten, en zou zijn boek deels gebaseerd zijn op verouderde wetenschap.

Dit concrete voorval is natuurlijk in eerste instantie een zaak tussen de professor en zijn werkgever, de universiteit. Maar door dit voorval is er toch een publiek debat ontstaan over de academische vrijheid en de wetenschappelijke deontologie. Academische vrijheid is fundamenteel voor wetenschappelijk onderzoek, dat onder andere gaat over de wisselwerking tussen het vrije woord en het vrije wederwoord, maar er zijn uiteraard ook grenzen daar waar de wetenschappelijke methode en de deontologie niet meer gevolgd worden. In de praktijk is dat niet altijd even gemakkelijk. De wetenschappelijke methode is bij elk domein anders, en zelfs binnen hetzelfde domein zit in het vaststellen van die grenzen toch ook een zekere subjectiviteit. Wat voor de ene wetenschapper binnen die grens ligt, zal volgens de andere dan weer daarbuiten vallen. Wie is trouwens de bewaker van die grens?

Door dit concrete geval aan de universiteit van Gent is er volgens mij toch een precedent geschapen. Ik ben ervan overtuigd dat er in onze Vlaamse hogeronderwijsinstellingen nog hoogleraren zijn die tijdens hun colleges achterhaalde of aantoonbaar onjuiste ideeën verkondigen. Ik heb het dan niet over bijvoorbeeld het ontkennen van de zwaartekracht, maar over zaken die zich situeren in de niet- of minder exacte wetenschappen zoals de freudiaanse psychoanalyse, marxistische onderbouwingen van de samenleving, economie en geschiedenis, de bijdragen van Margaret Mead aan de culturele antropologie, de 'bell curve', de rol van het IQ in moraliteit, de disciplines gender en intersectionaliteit, tal van filosofische of theologische stromingen, en zo verder. Daar bestaat dus een zekere tolerantie voor, net omdat het niet- of minder exacte wetenschappen zijn.

Minister, het risico bestaat nu dat een universiteit zich gaat willen indekken tegen bepaalde hoogleraren, en dat ze haar eigen objectiviteit zal willen bewijzen door academische vrijheid veel scherper af te lijnen. Ik denk dat dan nog meer hoogleraren voor hun lesopdrachten zullen mogen vrezen, en dat op die manier de academische vrijheid toch in gevaar komt.

Minister, hebt u over dit voorval ondertussen al, al dan niet via de regeringscommissaris, contact gehad met de rector van de universiteit van Gent?

Hoe evalueert u de bedenkingen rond de grenzen van de academische vrijheid en de wetenschappelijke deontologie?

Erkent u het risico op een uitzonderlijke, scherpe aflijning van de academische vrijheid?

Zult u deze kwestie en bezorgdheden ook bespreken binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA)? Zo nee, waarom niet?

Sancties blijken erg afhankelijk te zijn van de specifieke hogeronderwijsinstellingen, en nog meer van de beoordelende, vakdomeinspecifieke commissies. In hoeverre zijn de beoordelingen niet al te veel afhankelijk van bepaalde subjectieve beoordelaars, waardoor beoordelingen bij gelijkaardige gevallen toch sterk van elkaar kunnen verschillen afhankelijk van de onderwijsinstelling? In hoeverre is er daarom dus, volgens u, meer nood aan basiskrijtlijnen voor onze hogeronderwijsinstellingen omtrent de academische vrijheid en wetenschappelijke deontologie? Krijtlijnen dus waarop instellingen zich kunnen baseren om onder andere te voorkomen dat elke hogeronderwijsinstelling op zichzelf heel erg strenge, maar niet-transparante grenzen zou hanteren ten aanzien van de academische vrijheid.

Zult u eventueel een faciliterende of stroomlijnende rol spelen in dit debat? Overweegt u de opmaak van eventuele krijtlijnen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst toch een onderscheid maken tussen de individuele casus waarnaar u verwijst en anderzijds het debat over academische vrijheid. Anders hebben we het nooit over een aparte casus, maar goed, er is wel vrij breed over geschreven in de kranten. Ik begrijp wel dat er enige aanleiding was in hoofde van de betrokken universiteit om de werken en methodieken van de betrokken prof toch eens van naderbij te gaan bekijken, al was het maar op basis van de passage waarbij de prof in kwestie op een publiek forum vertelde met eigen ogen te hebben gadeslagen hoe in ons land een openhartoperatie werd uitgevoerd onder hypnose en zonder verdoving. Voor zover het nodig is dat ik dat nog moet bevestigen: dat bleek een leugen te zijn. Ik begrijp dus wel dat er enige aanleiding is om vragen te stellen bij de gang van zaken bij de betrokken prof.

Dat neemt niet weg dat bij uitstek in de academische wereld de academische vrijheid hoog in het vaandel moet worden gedragen. Ze is net een van de belangrijkste steunpilaren waarop universiteiten moeten steunen. Ik hecht er zelf ook heel veel belang aan. Dat enerzijds. Anderzijds heb je natuurlijk het kwaliteitssysteem en de integriteit van het zelfstandig academisch personeel en de universiteit in haar geheel.

U geeft ook terecht aan dat heel het debat niet simpel is. We moeten er rekening mee houden dat het niet simpel is om criteria vast te leggen waarmee we kunnen toetsen welke theorieën en methoden kunnen worden gedoceerd in de diverse lessen. Ik denk dat de methodestrijd even oud is als de universiteiten zelf. U geeft terecht aan dat het debat over academische vrijheid niet eenvoudig is. Het verschilt ook per wetenschapsdomein, en binnen de domeinen is er ook niet steeds een eenduidige visie. Bovendien is die visie dan ook nog eens niet statisch, maar per definitie dynamisch. Je ziet ook nu de evolutie, mee met de evoluties in het wetenschapsdomein zelf, in andere wetenschapsdomeinen en in de samenleving. Voor mij zijn de hogeronderwijsinstellingen en de hogeronderwijsgemeenschap in de eerste plaats een bewaker van die academische vrijheid. Dan kun je inderdaad vragen stellen bij sommige demarches van de afgelopen periodes. Daardoor wordt echter ook het debat gevoed. En ook dat is natuurlijk belangrijk: dat de academische gemeenschap zelf het debat over de academische vrijheid en de grenzen ervan voert, dat permanent voert en zichzelf zo nodig ook tegenkomt in dat debat. Dat vind ik ook goed aan de casussen, die we trouwens ook hebben besproken. Als het gaat over het incident van de Universiteit Antwerpen, denk ik dat we dat hier toch ook hebben besproken. Dat is zo'n voorbeeld van een casus en een maatregel die aanleiding geven tot een debat over de academische vrijheid en waarbij men zichzelf dan toch ook tegenkomt.

Wel is het zo dat de regeringscommissarissen toezicht houden op de processen en dat wij als overheid de krijtlijnen van de kwaliteitscontrole vastleggen. Het is belangrijk dat elke universiteit in haar wetenschappelijk onderzoek zorgt voor een proces waarbij collega's uit hetzelfde vakgebied ook elkaars werk beoordelen, de zogenaamde peerreview. Dat is toch een goede aanvulling. Ook moeten interne commissies onder andere de wetenschappelijke integriteit toetsen en moet men de nodige goed werkende meldkanalen in stand houden. Bij de voorbeelden die u aanhaalt, is het ook steeds belangrijk dat die theorieën en stromingen ook voldoende worden gekaderd. Het is belangrijk dat de studenten breed worden opgeleid. Onwaarheden weerleg je door ze ook net te onderzoeken. Oude en verouderde wetenschap, botsingen van paradigma's, verschillende methodes, verschillende meningen meegeven met de studenten, dat zou ook geen probleem mogen zijn. Dat zorgt ook voor vooruitgang. Je kunt daar natuurlijk zelf niet selectief in zijn, door eerst het verwijt te maken dat de ene academicus wordt aangepakt voor het uiten van een idee of een voorstel en vervolgens te zeggen dat andere academici voorstellen en ideeën weergeven waarmee je het totaal niet eens bent. Laten we dus enigszins consequent zijn daarin, ook al weten we dat er sprake is van een moeilijke en niet altijd vast te leggen lijn. Het is een dunne lijn. Daarover zijn we het eens. Debatten moeten bij uitstek in alle openheid kunnen plaatsvinden in universiteiten en hogescholen.

Het is een kunst om de kennis die is opgedaan in het verleden, om te zetten naar vandaag. Ik geloof dat inzichten groeien door confrontatie, veeleer dan door te gaan cancelen.

Dat brengt me tot het tweede element dat ik graag bespreek, en dat is de steeds meer groeiende druk van de wokecultuur. Dat is inderdaad zo. Daar maak ik me wel zorgen over. Humormanagers, sensitivity readers, het verbieden van sprekers op de universiteitscampussen, het herschrijven van boeken, dat gaat me allemaal veel te ver. En ik hoop ook dat we dat in alle openheid mogen tegenspreken en in vraag mogen stellen en dat we dat ook mogen aanvechten.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u voor uw antwoord, minister. U hebt een concreet voorbeeld aangehaald, maar ik wil er toch op wijzen dat de betrokken persoon daar ook publiekelijk zijn excuses voor heeft aangeboden.

Ik wil even terugkomen op de communicatie vanuit de Gentse universiteit. Die heeft laten uitschijnen dat de opgelegde sancties van academische aard zouden zijn, sancties die gebaseerd zijn op verouderde wetenschap. Ik denk dat we met die term op zich zeker voorzichtig moeten omspringen. Ik zeg dat omdat men in verschillende menswetenschappelijke cases soms tot de conclusie komt dat interpretaties van academici of auteurs uit bijvoorbeeld vroegere tijden toch wel heel waardevol waren, ondanks het feit dat ze in meer moderne tijden werden afgedaan als verouderd. Ik pleit dus toch voor enige voorzichtigheid daar.

Ik denk veeleer dat het optreden van professor Desmet bij een controversiële mediafiguur de echte reden was, en niet zozeer wat in zijn lessen gezegd werd of wat in zijn boek staat. Dat vermoeden werd ook beaamd door verschillende van zijn collega's. Als dat effectief waar is, dan moet de Vlaamse Regering of u als minister, die toch een hart hebt voor open debat en voor transparantie in ons academisch onderricht en onderzoek, zich daar toch enorm zorgen over maken. Er moeten toch hefbomen zijn om dat soort van schijnmanoeuvres te voorkomen.

Ik had u ook gevraagd of u bepaalde krijtlijnen zou voorzien. Gaat u daaromtrent zelf nog initiatieven nemen of niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat ik mijn mening afdoende duidelijk heb gemaakt. Ik denk ook dat we niet al te veel in alle individuele casuïstiek moeten gaan tussenkomen. Maar ik denk dat ik duidelijk uiting heb gegeven aan mijn mening en standpunt ter zake.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw korte bijkomende antwoord, minister. Ik blijf erbij dat hier een precedent geschapen is dat toch wel enige risico's inhoudt voor onze academici in de toekomst. Men kan dan misschien wel zeggen dat het vooral een zaak is van de Hogeronderwijsinstellingen, maar ik vind toch dat hier ook vanuit de Vlaamse overheid duidelijk stelling mag of zelfs moet worden ingenomen. De Vlaamse overheid is trouwens de grootste financier van onze Hogeronderwijsinstellingen.

Er moet dus voldoende transparantie en duidelijkheid zijn, want anders gaan onze academici hier op eieren beginnen te lopen en wordt er uit vrees enkel nog binnen de lijntjes gekleurd van wat op dit moment allemaal gangbaar is binnen een bepaald wetenschappelijk domein. Zo doe je als wetenschapper niet aan innovatie. Zo ben je als wetenschapper gedoemd tot een bestaan van constant publiceren, waarin je vooral een erg steriel debat aan het voeren bent binnen dat wat nog kan en mag volgens de huidige opvattingen binnen een vakgebied.

Dat is een trend die we ook internationaal steeds meer zien: wetenschappers die veel publiceren, maar die voornamelijk herkauwen wat al gekend is en braaf binnen de lijntjes kleuren van wat gangbaar is. Met andere woorden: echt baanbrekende studies worden tegenwoordig nog amper gemaakt. Misschien is de grootste wetenschappelijke vooruitgang er wel net gekomen door het uitdagen van hetgeen op dat moment gangbaar was, waarbij ook niet altijd binnen de strikte methodologische lijntjes werd gekleurd. Het zou dus bijzonder jammer zijn, mocht dat in de toekomst steeds minder mogelijk zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitrol van de zomerscholen 2023 – 1536 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Sinds de zomer van 2020 subsidieert de Vlaamse Regering jaarlijks zomerscholen. Het aanbod is gratis voor de deelnemers en heeft tot doel om, gedurende twee à vier weken in de zomervakantie, schoolse achterstand bij leerlingen te remediëren of een voorbereiding te doen naar september toe. Daarbij hoort een bijzondere focus op kwetsbare doelgroepen. Aan het educatieve doel is er ook een vrijetijdsaanbod gekoppeld, zodat de leerlingen niet het gevoel krijgen dat ze tijdens de zomervakantie echt terug naar school moeten.

De zomerschool werd in 2020 uitgerold vanwege de coronapandemie. Met succes: de inschrijvingen liepen vlot binnen en ook de daaropvolgende edities waren telkens een schot in de roos. De minister verfijnde de regelgeving in functie van de noden en sinds 2022 kunnen ook kleuters en leerlingen uit het buitengewoon onderwijs ingeschreven worden op een zomerschool.

Een recente studie van de KU Leuven toont aan dat de zomerscholen effectief een buffer vormen tegen leerachterstand. Het is dus een goede zaak dat er ook dit jaar opnieuw een projectoproep is voor de zomerscholen.

Minister, hoever staat het met die oproep voor de zomerscholen 2023?

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er nog meer zomerschoolaanbod zal zijn in 2023?

Voorziet u bijzondere aandacht voor de toestroom van Oekraïense leerlingen in onze scholen, wat vorig jaar bijvoorbeeld ook al het geval was?

Zal er een wetenschappelijk onderbouwde evaluatie voorzien worden rond de zomerscholen, daar dit vorige keer een beetje moeilijker verlopen is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijn administratie heeft samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur ondertussen een ontwerp van oproep voorbereid voor de zomerscholen van dit jaar. Die zal dan vervolgens ook worden voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en op basis daarvan ga ik met collega Somers die oproep ook zo snel mogelijk bekendmaken. De oproep situeert zich natuurlijk binnen decreten en besluiten die we hebben goedgekeurd, waardoor we die zomerscholen ook fundamenteel structureel verankeren voor heden en toekomst. Het biedt aan organisatoren toch ook wat meer zekerheid en stabiliteit.

Enkele weken geleden heb ik met minister Somers ook een overheidsopdracht in de markt laten zetten om, één, die organisatorische en inhoudelijke drempels zoveel mogelijk weg te nemen, en, twee, de bekendheid met betrekking tot die zomerscholen te vergroten. Want wij hebben heel wat budget uitgetrokken, meer dan het aanbod dat vandaag bestaat, dus we willen het uitbreiden van de capaciteit en het aanbod in hoofde van de zomerscholen absoluut nog stimuleren. Er ligt nog een groot onontgonnen terrein bij de lokale besturen en scholen die tot nu toe geen zomerscholen hebben ingericht.

We gaan op zoek naar een organisatie, een bedrijf of externe partners om ten eerste te zorgen voor het uitbreiden van het aanbod via onderbouwde strategieën op het vlak van toeleiding, communicatie en sensibilisering, maar ook om organisatoren te gaan ontzorgen. In welke mate kunnen we bepaalde last wegnemen die verhindert dat men vandaag die zomerscholen zou organiseren? Maar dat kan evengoed via het uitwisselen van goede praktijken en ervaringen zijn.

We trekken daarvoor 140.000 euro uit, waarbij minister Somers en ikzelf elk voor ongeveer de helft van het bedrag instaan. Er is een looptijd van acht maanden. 10 procent van dat budget is een prestatievergoeding, die de organisatie enkel krijgt als ze bepaalde kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) – om het met een trendy woord te zeggen –, als ze bepaalde doelstellingen bereikt, dus bijvoorbeeld een x-aantal nieuwe zomerscholen.

In het kader van die ontwerpoproep voorzien we ook wel apart extra aandacht voor de Oekraïense vluchtelingen. We lanceren voor hen dit jaar geen aparte oproep, omdat het regelgevende kader zoals het vandaag bestaat, toelaat dat ook kleuters en leerplichtige kinderen en jongeren die in het kader van de Oekraïense crisis tijdelijk bij ons verblijven, kunnen deelnemen aan de zomerscholen. Dus ook dat is geregeld. Dat kan zowel gaan om leerlingen die ingeschreven staan in een school als om kinderen die huisonderwijs volgen. Ook daar maken we geen onderscheid.

We hebben daar ook in de regering over gediscussieerd, over of we dat al dan niet apart moeten organiseren. Aanvankelijk hebben we dat gedaan, maar we hebben dan wel gezien dat dat op het terrein aanleiding gaf tot verwarring. Vandaar dat

we nu de keuze hebben gemaakt om, in vergelijking met vorig jaar, het geweer van schouder te veranderen.

Ten tweede maak ik samen met minister Somers opnieuw werk van een onderzoekopdracht voor een wetenschappelijke evaluatie van de zomerscholen. We hebben die opdracht gegeven om een nieuw evaluatieonderzoek te lanceren, ook daarvoor werken we dus samen. De looptijd voor de opdracht is voorzien op tien maanden, met een tussentijds rapport eind dit jaar, waarbij we de resultaten dan ook voldoende tijdig kunnen gebruiken voor de oproep van 2024.

Die opdracht valt uiteen in drie delen. Dat is eerst een analyse van de werking van de zomerscholen en ook de plaats daarvan in de leerlingenbegeleiding, waardoor we een beetje zicht krijgen op diversiteit van de praktijken en de mate waarin de zomerscholen beantwoorden aan de doelstelling die we voorop gesteld hebben, dat ze die effectief behalen. Een tweede deel gaat over de financiële analyse, en het derde deel gaat – op basis dan van het eerste en het tweede deel – over onderbouwde beleidsaanbevelingen.

De afgelopen jaren hebben we ook effectief wel zo een oproep voor wetenschappelijk onderzoek gedaan, maar toen tekende niemand in, hoewel we dat toch wel ruim bekend hadden gemaakt. We hebben dan zelf via de administratie een soort van wetenschappelijke evaluatie gedaan. Maar daarom lanceren we die oproep nu meer dan twee maanden vroeger, waardoor onderzoeksinstellingen die toch enigszins geïnteresseerd zijn vroeger kunnen plannen en we de kansen vergroten op een kwalitatief wetenschappelijk onderzoek.

Dus ik moet zeggen: ik denk dat die zomerscholen echt een verschil hebben gemaakt. We hebben nu de basis gelegd door de praktijken van de afgelopen jaren. Maar nu willen we een stapje hoger zetten en ervoor zorgen dat we, naast structurele verankering van die zomerscholen, ook de capaciteit nog wat zouden kunnen uitbreiden.

De voorzitter: Mevrouw krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel minister, voor uw toch wel uitgebreide antwoorden. Misschien stel ik toch nog wat bijkomende detailvragen als dat mag.

U geeft aan dat er een oproep voor advies ligt bij de Inspectie van Financiën. Daarna zal die zo snel als mogelijk gelanceerd worden samen met uw collega minister Somers. Wat is dan zo snel als mogelijk? Denken we hier rond de paasvakantie? Is dat wat later? Ik weet niet hoe ik die tijd van dat advies moet inschatten.

U geeft dan inderdaad aan dat er structurele middelen voorzien worden. Ik denk dat dat voor gemeentes wel belangrijk is, die rekenen natuurlijk wel op die subsidie. Gaan die in diezelfde lijn liggen als vorig jaar? Toen waren er zo'n paar parameters opgesteld. Gaat dat in diezelfde lijn liggen, of zijn daar eigenlijk nog zaken aan veranderd in de huidige oproep?

U geeft aan dat u op zoek gaat naar een organisatie of een bedrijf of een partner, om het voor steden, gemeentes of eventueel scholen gemakkelijker te maken om de zomerscholen te organiseren. Ik begrijp dat het nu een beetje dezelfde groep is die aangehouden blijft, en u wilt die uiteraard verbreden, wat een goede zaak is, denk ik. Hoe moet ik dat begrijpen, dat extern bedrijf of die organisatie? Bijvoorbeeld in mijn eigen gemeente gaan wij ook samenwerken met een organisatie die de zomerschoolwerking aanbiedt. Zij doen dat ook al voor een buurgemeente, maar zij willen dat natuurlijk kleinschalig houden om de kwaliteit te verzekeren. Zij kunnen onze gemeente er dan bij nemen, maar ik kan me voorstellen dat ze het niet zien zitten om er vier, vijf of zes gemeentes bij te nemen. Hoe ziet u zo'n organisatie? Wat zijn de parameters die u daarvoor hebt opgesteld?

U hebt veel antwoorden gegeven, dus ik heb ook nog een derde vraagje. U sprak over 140.000 euro – dacht ik – voor de ontwikkeling van strategieën, instrumenten om die organisatie ook weer wat te stimuleren. U sprak zelf al over de goede praktijken. Is dat dan inderdaad zowat een samenvoeging van al die goede praktijken die er nu al zijn, door de twee of drie jaar ervaring, of ziet u dat toch nog breder dan dat? Hoe mag ik dat begrijpen?

En dan heb ik tot slot nog een vraag over de wetenschappelijk onderbouwde evaluatie. U hebt dus de opdracht gegeven. Ik begrijp uit uw antwoord dat er nog geen intekeningen zijn, maar dat u die natuurlijk wel verwacht. Wat is de termijn van die intekening? Moet dat binnen dit en twee maanden geweten zijn?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, mevrouw Krekels, voor de vraag. Dank u wel, minister, voor het antwoord.

De antwoorden op een schriftelijke vraag van mevrouw Malfroot over het aantal leerlingen die deelnamen aan die zomerscholen waren heel interessant. In het schooljaar 2020-2021 waren dat er zeventuizend, in 2022 waren dat er 8500. Op een totaal van 1,2 miljoen leerlingen is dat nog geen 1 procent dat deelneemt aan zomerscholen. Dat wordt door u en de Vlaamse Regering, ook door minister Somers, zo'n beetje voorgesteld als hét antwoord om de leerachterstand weg te werken, of als het antwoord om te werken aan gelijke onderwijskansen. Maar als je ziet wat het percentage van leerlingen maar is dat hiermee wordt bereikt, dan is dat een druppel op een hete plaat.

Hoewel de resultaten van de zomerscholen zelf – voor het beperkte aantal leerlingen dat eraan deelneemt – uit de vorige evaluatie die we hier al gehad hebben goed blijken te zijn, zouden we dat toch echt moeten kunnen opentrekken, en gigantisch en grondig gaan verbreden.

Is het dan niet meer zinvol om te gaan samenwerken met reguliere vakantiewerkingen, jeugdorganisaties, of andere initiatieven, om zo leerlingen die al bereikt worden via andere opvanginitiatieven in de vakantie toch ook een taalstimulerend aanbod te geven, of iets dergelijks? Moeten we dat toch niet een beetje over een andere boeg gooien, en proberen dat ernstig te verbreden, om veel meer leerlingen te bereiken in de vakantie? Want we weten dat dat toch wel nodig is om daar een aantal zaken rond taalstimulering te gaan doen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik wil graag aansluiten op de vraag, al was het maar om mijn waardering uit te spreken voor die leerkrachten die ook in de zomervakantie het beste van zichzelf geven. Dat is niet evident. Ik heb er zelf een dag meegeholpen, en ik moet zeggen dat dat toch wel zeer intensief was bij ons in de stad. Het is vooral omdat we heel sterk die leerlingen willen benaderen die er effectief nood aan hebben, dat zijn meestal heel kwetsbare leerlingen. Vandaar mijn waardering.

Minister, in het decreet staat dat er verschillende organisatoren mogelijk zijn voor die zomerscholen. Mij interesseert het vooral hoeveel onderwijsinstellingen in 2022 er waren, en hoeveel lokale besturen. Ik weet niet of u die cijfers kunt geven, anders vraag ik ze wel op. Maar heel specifiek: als u samen met uw collega een oproep en een bekendmaking van de oproep doet, zal die dan gericht worden aan de lokale besturen en aan de onderwijsinstellingen, of hoe ziet u dat?

Het decreet zegt ook, minister, dat ook instellingen voor volwassenenonderwijs, hoger onderwijs, of andere organisaties kunnen intekenen. Ook daar had ik graag meer duidelijkheid over of u een appel doet aan die organisaties, aan het hoger

onderwijs en het volwassenenonderwijs, om dat aanbod van de zomerscholen te verrijken. Want ik merk dat – en dat sluit aan bij de vraag van collega Krekels – het toch wel een uitdaging is om enkel een beroep te doen op scholen en leerkrachten. Vandaar de concrete vraag.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De oproep voor de organisatie van zomerscholen vertrekt alleszins nog voor de paasvakantie. Die zal grotendeels hetzelfde zijn. Het is kwestie om de organisatoren die dat in het verleden al hebben georganiseerd wat zekerheid en continuïteit te kunnen geven, en dat is ook goed.

De wetenschappelijke studie gaat natuurlijk wel, net zoals de ondersteuning, op Vlaamse schaal gebeuren. We denken aan opleidingen, vormingen, expertise delen, maar ook administratieve ondersteuning, want ook op dat vlak stellen we soms wel vast dat wat extra begeleiding zinvol is. De wetenschappelijke evaluatie is nog niet uitgestuurd, maar die is wel zo goed als klaar. Natuurlijk begint het werk zelf pas in juli, we zijn dus toch wel ruimschoots op tijd.

Wat de vraag naar de samenwerking met het jeugdwerk betreft: dat is er al, dat bestaat al. Dat is dus geen novum. Dan luidt de kritiek dat gedaan wordt alsof dit de oplossing zou zijn op de leerachterstand. Neen, er zijn daar geen zaligmakende oplossingen voor, maar dit is wel een antwoord of een deel van het antwoord, zeker voor kwetsbare kinderen en groepen. Want op dat vlak moeten we toegeven dat we maar rond de achtduizend kinderen en jongeren hebben bereikt, maar als je dat dan inkijkt op grond van de eerste evaluaties, dan stel je wel vast dat de doeltreffendheid wel zeer groot is. En we zijn er net in geslaagd om diegenen die we wilden bereiken – namelijk kwetsbare groepen, mensen met een andere thuistaal – ook effectief te bereiken. De beste getuigenis – ik blijf dat herhalen – van sommige leerkrachten is dat ze in september zo kunnen zien, op grond van de prestaties in die eerste weken, wie er zomerschool gevolgd heeft en wie niet. Wel, een grotere appreciatie is amper mogelijk.

Als het over de verdeling tussen lokale besturen en scholen gaat, heb ik de cijfers hier wel bij de hand. In 2021 waren er 122 zomerscholen en was de verhouding zeventig lokale besturen en 52 scholen. In 2022 hadden we dan maar 106 initiatieven, maar wel 68 lokale besturen en 38 scholen. Ik denk dus grosso modo dat die verhouding een beetje gelijk is.

In 2022 is er wel een schaalvergroting geweest, dus minder initiatieven, maar meer deelnemers. In 2021 was er een potentieel van ongeveer 10.500, een jaar nadien was dat al 11.500. Het aantal deelnemers was beperkter, maar dat potentieel is natuurlijk ook wel nodig om bepaalde pieken te kunnen opvangen. In 2022 waren er 8644 deelnemers.

Net daarom ook blijven we initiatieven nemen, gelet op de positieve ervaringen. We nemen initiatieven om wat te gaan upgraden, wat te gaan uitbreiden, verdiepen en verbreden, in de hoop dat veel meer scholen en lokale besturen daarop gaan inspelen. Zelf gaan we het natuurlijk niet organiseren. En het blijft ook zo dat het zomerscholen betreft. Dus ja, in functie van de kwaliteit vinden we het ook wel belangrijk dat er betrokkenheid is van de scholen. We mogen dat niet loslaten.

Die zomerscholen zijn een sterk merk geworden, en terecht. Maar dat wil ik ook wel zo houden en zo borgen. Er zijn dus wel meer scholen ingediend door een lokaal bestuur, maar dat is ook logisch en dat is ook goed, omdat daar ook de expertise met betrekking tot die regierol bestaat. Dat is ook een omgeving waarin men zich thuis voelt. Dat kan dus ook een goede zaak zijn. We moedigen dat ook aan, want lokale besturen krijgen daarvoor ook nog een extra financiële ondersteuning.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel voor de bijkomende antwoorden, minister. Ik denk dat we met het initiatief van de zomerscholen inderdaad een heel mooie buffer hebben gevormd tegen de leerachterstand. Ik denk dat we het inderdaad zo moeten beschouwen, collega Meuleman. Het is uiteraard niet dé oplossing tegen leerachterstand, maar wel een buffer tegen leerachterstand. Dat komt natuurlijk doordat we die kwetsbare groepen bereiken. Leerlingen die in de grotere vakanties niet met het Nederlands in aanraking komen omdat ze thuis geen Nederlands spreken, worden veertien dagen voor de aanvang van het schooljaar al in dat Nederlands gedompeld via spel, via het aanreiken van leermiddelen. Ik denk dat dat een zeer goede zaak is. Dan hebben ze weer dat gevoel met de taal tegen dat ze op 1 september in de klas zitten. We horen heel vaak van leerkrachten dat dat echt wel een groot verschil is dat ze merken tegenover de kinderen die niet op een zomerschool hebben gezeten en het Nederlands ook niet goed machtig zijn. Ik denk dus dat het een heel goed initiatief is.

Ik ben heel blij om te horen, minister, dat we het eigenlijk ook wat professionaliseren door op zoek te gaan naar organisaties die kunnen ondersteunen, door het ontwikkelen van strategieën en instrumenten die de scholen en de organisatoren kunnen ondersteunen. Ik zie dit zeer positief tegemoet. En ik volg dit met veel plezier verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting van leersteuncentra – 1578 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Op de ministerraad van vrijdag 10 februari keurde de Vlaamse Regering het protocol ter oprichting van de leersteuncentra goed. Deze leersteuncentra zullen de huidige ondersteuningsnetwerken vervangen als onderdeel van de overgang van het M-decreet naar het decreet Leersteun.

Het protocol legt vast dat er in totaal 44 professionele leersteuncentra ter beschikking zullen staan van de scholen. Zij zullen vanwege hun brede expertise tegemoetkomen aan alle ondersteuningsnoden van leerlingen op de aangesloten scholen. De leersteuncentra zullen, en ik citeer de minister, “regionaal, laagdrempelig en net- en koepeloverschrijdend gaan werken”. En dat wil ik echt benadrukken in mijn vraag, want scholen kunnen er bijgevolg voor kiezen om zich aan te sluiten bij het dichtstbijzijnde leersteuncentrum, ongeacht tot welke koepel ze behoren.

Er verandert dus heel wat voor de scholen, maar ook voor het personeel van de ondersteuningsnetwerken. Bij sommige ondersteuners heerst nu ongerustheid omdat ze zouden moeten solliciteren voor hun eigen job in die nieuwe leersteuncentra.

Ten slotte is dit protocol een belangrijke voorbereiding om het decreet Leersteun uit te rollen. Het voorontwerp van decreet ligt echter al een hele tijd ter controle bij de Raad van State. Intussen tikt de klok natuurlijk verder. De uitrol van het decreet is voorzien voor volgend schooljaar, en scholen en leersteuncentra moeten zich natuurlijk kunnen voorbereiden. Die voorbereiding is wel al deels in gang, maar toch. Er is geen decreet, dus het heeft nog geen echt kader of geen echte body. Verder uitstel is dus niet echt wenselijk.

Daarom mijn vragen, minister. Zal de mogelijkheid voor scholen om zich aan te sluiten bij een leersteuncentrum buiten de eigen koepel ook gepromoot worden door de verschillende onderwijsverstreckers? Dus: zal de focus gelegd worden op de nabijheid? Hebt u al meer zicht op het verloop van deze sollicitaties van de ondersteuners? Kunt u het proces wat toelichten? Is de ongerustheid van deze mensen terecht, of is het allemaal wat genuanceerder? Hebben jullie ook al inspanningen in die richting gedaan, om de mensen wat gerust te stellen? Wanneer kunnen we het oordeel van de Raad van State verwachten? Zal het proces nog tijdig rond geraken voor een vlotte uitrol in schooljaar 2023-2024?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet dat die ondersteuners al enkele jaren het beste van zichzelf geven in een tijdelijk statuut, en net daar wil ik ook verandering in brengen. Ik denk dat het ondersteuningsmodel ook net hen ten goede komt. Ik doe er dan ook alles aan om de huidige ondersteuners aan boord te houden, zodat we ook hun ervaring en expertise aan boord kunnen houden. Daarom maken we het in de eerste plaats ook aantrekkelijk voor hen met interessante voorwaarden voor wie overstapt. Bijvoorbeeld: wie vast benoemd is, kan zijn vaste benoeming ook gewoon meenemen, indien men dat wenst, natuurlijk. Dat is trouwens voor onderwijs op zo'n grote schaal ongezien, dat er zovelen die overstap maken. Maar ook op het vlak van niet-verworven salarisschalen en anciënniteit komen we tegemoet. Dus ook dat kan worden meegenomen.

Ik heb ook een procedure uitgewerkt voor personeelsleden die dit jaar als ondersteuner werken en die kandidaat zijn om in een leersteuncentrum aan de slag te gaan. Die kunnen zich op een lijst zetten zodat ze niet elk individueel moeten solliciteren. Dus ook dat is een factor om de overstap te faciliteren. Dat is vooral handig voor ondersteuners die hun ondersteuningsnetwerk gecontinueerd zien in een leersteuncentrum, maar ook voor andere ondersteuners. Die kunnen ook op die manier eenvoudig hun interesse in een leersteuncentrum kenbaar maken. Daardoor gaan we er ook van uit dat de meeste ondersteuners effectief aan boord blijven en die keuze maken. Maar het is natuurlijk geen verplichting. De ondersteuners zijn vrij om zich op een lijst te zetten of niet, en net zoals andere onderwijspersoneelsleden kunnen ze voor een of meerdere leersteuncentra solliciteren.

We proberen het echt aantrekkelijk en eenvoudig te maken voor de ondersteuners om de overstap te maken. Ik begrijp natuurlijk wel dat dit niet altijd een eenvoudige keuze is, omdat ondersteuners soms na vele jaren zullen veranderen van schoolbestuur, van werkgever. Het zijn ook mensen die echt gegeerd zijn, denk ik wel, en zeker in tijden van lerarentekort en krapte.

Wat is de huidige stand van zaken? Op 10 februari hebben we het voorlopig protocol van de leersteuncentra goedgekeurd. De scholen voor gewoon onderwijs hebben nu tot 10 maart om hun keuze door te geven. We hebben hierover vanuit de overheid gecommuniceerd via verschillende nieuwsbrieven, onder andere via Schooldirect, natuurlijk, en via de nieuwsbrief van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Daarbij is er uitdrukkelijk op gewezen dat de keuze voor een leersteuncentrum net- en koepeloverschrijdend kan zijn. Men is dus vrij in de keuze. Scholen kregen de lijst van alle leersteuncentra en moeten hieruit hun keuze aangeven via een digitaal formulier via Mijn Onderwijs. Dus ook voor hen hebben we getracht om dat eenvoudig te maken. Langs die weg geven ze dat door aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten voor 10 maart.

Daarna gaat AGODI aan de slag om de omkadering van de leersteuncentra te berekenen. Op basis daarvan kan dan gestart worden met het samenstellen van multidisciplinaire leersteunteams door de besturen van de leersteuncentra uit de leerondersteuners die hun interesse aangegeven hebben.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u al een aantal ongerustheden hebt weggenomen. Vaste benoemingen en anciënniteit kunnen worden meegenomen. Het kenbaar maken van de wil om over te stappen naast het werkelijke solliciteren, is een belangrijk gegeven. Dat was voor veel mensen wat dubbel. Uiteraard blijft het de beslissing van de mensen zelf.

Ik ben heel benieuwd naar die bewegingen. Ik weet niet of u daar al zicht op hebt, wie er aan boord blijft, wie kiest om bij zijn school te blijven en dus uit dat ondersteuningsnetwerk stapt, dus niet naar het leersteuncentrum overgaat, en wie wel overgaat. Dat is interessant. Kunt u die bewegingen kort opvolgen? Wanneer gaan we daar echt duidelijk zicht op hebben? Dat is voor de organisatie van de leersteuncentra natuurlijk belangrijk. Ik veronderstel dat zij voor het einde van dit schooljaar daar toch een zicht op hebben, hoeveel plaatsen er misschien open komen. Ze gaan dan nieuwe mensen moeten zoeken.

Ik hoop dat dat heel duidelijk gecommuniceerd is. Ze hebben nog tot 10 maart om de keuze te maken. Ik zeg het hier nog eens uitdrukkelijk: kijk goed welk leersteuncentrum in de buurt is. Is men tevreden over het centrum, dan kan men het best die keuze maken.

Ik had ook begrepen dat men het leersteuncentrum per jaar opnieuw mag evalueren. Als men niet tevreden zou zijn, kan men naar een ander overstappen. Is dat inderdaad per jaar? Is dat alleen zo in het begin? Is dat jaarlijks hernieuwbaar?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel voor de vraag en de antwoorden.

Het is belangrijk dat we de ondersteuners eindelijk het statuut geven dat ze verdienen. Ik vind het vooral interessant om in te gaan op het feit dat scholen, of zoals het voorontwerp van decreet al aangaf in artikel 22, enkel geweigerd kunnen worden als ze op een onredelijke afstand liggen van het leersteuncentrum. Hebt u weet van zulke scholen? Of van scholen die geweigerd werden omdat ze van een andere koepel of net waren?

Het is interessant om te wijzen op het feit dat er nog geen decreet is en geen ondertekend protocol, en er toch scholen zijn voor gewoon onderwijs die moeten aangeven bij welk leersteuncentrum ze willen aansluiten. Brengt dit geen risico's mee qua rechtszekerheid? Die vraag krijg ik heel vaak van scholen, leersteuncentra en toekomstig personeel. Er zijn al heel veel mensen gestart met die sollicitatieprocedures. Kunt u wat meer duidelijkheid geven over de rechtszekerheid? Net zoals collega Krekels ben ik benieuwd naar de vooruitgang van het dossier en naar de hopelijk spoedige definitieve goedkeuring door de regering en de bespreking in het parlement, zeker ook gelet op de consequenties van het protocol, de sollicitatieprocedures en gezien het feit dat er al uitvoeringsbesluiten zouden zijn zonder decretale grond. U weet dat ik daar soms opmerkingen over heb, maar dat is terecht. *(Gelach. Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Dat is terecht, vind ik. Er is een decretale rechtsgrond nodig. Maar goed, we kijken uit naar een definitieve goedkeuring.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, collega, voor de vraag.

Eerst en vooral, minister, hebt u al zicht op het effect van die netoverschrijdende werking? Zijn er scholen die wel degelijk overwegen om buiten hun eigen net naar

leersteuncentra te gaan? Wat ik hoor uit het veld, is dat dat theoretisch wel mogelijk is, maar dat er in de praktijk blijkbaar toch weinig animo is in die zin.

Ten tweede: ondersteuners, die nu normaal gezien aan een school gebonden zijn, moeten de stap zetten naar een leersteuncentrum. Dat is voor velen toch een grote stap in het onbekende, met andere statuten en zo verder. Zij vroegen zich af waarom ze niet één schooljaar de tijd krijgen om dat uit te testen, in plaats van te zeggen dat ze nu tegen eind juni moeten beslissen om die stap te zetten. Velen aarzelen. Waarom krijgen ze niet de kans om dat één schooljaar uit te proberen en te zien of hun dat ligt dan wel of dat niets voor hen is?

En dan heb ik een laatste vraagje. Samenwerking over de provinciegrenzen heen zou niet meer kunnen. Ik weet niet in hoeverre dat klopt. Ik kreeg een concrete casus van leerondersteuners die in de regio Dendermonde actief zijn en die ook voor een gehandicapte jongen moeten zorgen in Opwijk, wat net in Vlaams-Brabant ligt. Dat zou dan niet meer mogen. Ik weet niet of dat waar is. Voor hen is dat enkele kilometers, maar als je dat moet laten overnemen door Leuven, dan zijn ze net iets langer onderweg naar Opwijk van Leuven dan van Dendermonde. De vraag is dus: is het mogelijk dat men gewoon naar de afstand kijkt in plaats van naar de provinciegrens?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mevrouw Krekels, dank u wel voor de vraag.

Minister, het is al wat geweest voor die mensen die als ondersteuner werken in het onderwijsveld. Op zes jaar tijd zijn zij van pre-waarborg naar waarborg, naar ondersteuningsnetwerk, naar opstartfase naar doorstartfase gegaan, en nu verandert het opnieuw naar de leersteunnetwerken. Hopelijk is dat deze keer voorgoed, zou ik zeggen, en met een deftig statuut. Want die mensen hebben eigenlijk al heel lang, heel veel werk gedaan, in grote onzekerheid en ook in niet-evidente omstandigheden.

Ik steun zeker de vraag van mevrouw Krekels om te promoten om buiten de eigen koepel te gaan werken. Ik denk dat het zo zinvol is om die ondersteuning regionaal te gaan organiseren, om dat niet netgebonden te gaan organiseren – om ervoor te zorgen dat die ondersteuners geen uren in de auto zitten omdat ze naar de andere kant van de provincie of zelfs het land moeten crossen – in plaats van ergens te gaan ondersteunen bij een school die tot het eigen net behoort; dat is zo zinloos. En ik meen te weten dat dat toch echt ook wel een strijdpunt is van de N-VA en iets waar jullie ook echt achter staan, maar ik vrees ook dat het in de praktijk veel te weinig gaat gebeuren. En ik vraag me dan ook af, minister, waarom u hier niet dwingender optreedt. U bent er soms wel voorstander van om ofwel met een wortel, ofwel al eens met de stok te werken. Kunnen we hier ook niet met een systeem werken dat er echt voor zorgt dat men er bijna toe gedwongen wordt om te kiezen voor regionale en netoverschrijdende samenwerking, in plaats van toch opnieuw een beetje te plooiën – heb ik de indruk – voor de koepels, die het misschien anders gaan organiseren?

Want we hebben gezien dat er op het terrein – en daar zijn nog een aantal ongerustheden die ik toch wel wil meegeven – al heel mooie netoverschrijdende samenwerkingen zijn, en dat daar nu opnieuw banden tussen ondersteuners en scholen doorgeknipt dreigen te worden. En niet alleen ondersteuners zijn ongerust, maar ook scholen, omdat ze echt al een vertrouwenspersoon hebben die de kinderen kent, die heel goed werk heeft geleverd – we hebben dat gezien bij ons werkbezoek –, en dat schijnt dan ook opnieuw dooreengeschied te worden. Dat is toch een enorm spijtige zaak. We zien ook hoe bepaalde expertisecentra zich toch wel gespecialiseerd hebben in bepaalde types, kleinere types en zo. De vraag is ook hoe die expertise geborgd en overgedragen zal kunnen worden naar de verschillende centra.

En dan wil ik misschien toch ook wel zeggen: een van de ervaringen is dat de uurtjes dat men kan ondersteunen, zeer goed zijn, maar dat er nog te weinig wordt ingezet op de duurzame verankering, op het doorgeven van die kennis, op het borgen van de kennis en de ondersteuning, en om toch te proberen daar meer tijd voor te voorzien, om ervoor te zorgen dat dat dus geen eenmalige interventies zijn, maar dat die kennis en ondersteuning doorgegeven wordt aan de leerkrachten, aan de school, om dat voor een stukje mee op te vangen als die ondersteuners daar niet zijn. Ik denk dat dat wel een van de heel belangrijke zaken is waar het decreet misschien toch ook voor zal moeten zorgen. Hoe wilt u dat doen, minister?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We proberen hier echt wel wat zekerheid en continuïteit te garanderen, en ook wat rust in het veld. Ik weet dat dit inhoudelijk ter discussie wordt gesteld door sommige fracties en partijen, maar we hebben niet gewacht op de finale goedkeuring van het ontwerp van decreet in kwestie om nu al regelingen uit te werken en aan te bieden. Mochten we effectief wachten op de goedkeuring tot hier in het parlement, in de plenaire vergadering, welke onzekerheid zou dat niet met zich meebrengen voor het veld? Daarom werken we inderdaad parallel. Ik erken dat dat soms wat innovatief en creatief gebeurt. Maar dat maakt wel dat we het veld goed kunnen voorbereiden en dat we ook de leerondersteuners zelf wat perspectief kunnen bieden, en dat dat allemaal niet holderdebolder moet gebeuren.

Ik heb echt lang moeten wachten op het advies van de Raad van State op het voorontwerp van decreet. Er is een flessenhals ontstaan. Alle begrip, maar dat maakt dat we heel lang hebben moeten wachten op sommige adviezen van de Raad van State. Ik heb het nu net binnengekregen. Ik moet nog terugkoppeling krijgen. Het is, denk ik, vers van de pers. We kunnen nu alleszins vooruit. In sommige gevallen kan ik zeggen dat we niet gaan wachten op het advies van de Raad van State. Wanneer de termijnen worden overschreden, hebben we de mogelijkheid om door te gaan zonder het advies van de Raad van State, maar in sommige gevallen denk ik toch dat het zinvol is om te wachten. Zeker als je dan naar het parlement gaat, dan krijg je vanop de banken de vraag wat de juridische inschatting is van de Raad van State. Dan moet je zeggen dat je dat niet hebt, om dan vervolgens in de tijd te worden teruggeslagen omdat sommige parlementsleden terecht zeggen dat zij ervan uitgaan dat het parlement de vraag stelt aan de Raad van State om te viseren. Dus moeten wij soms de keuze maken, maar in dezen niet. Het advies is binnen. Ik denk wel dat we ermee aan de slag kunnen, dat het de zaak niet volledig zal problematiseren, laat staan onmogelijk maken.

Ja, we zullen ervoor zorgen dat de leerondersteuners kunnen overschakelen van een tijdelijk statuut naar zekerheid. We zullen ook zorgen voor continuïteit, in die zin dat de verworvenheden kunnen worden meegenomen.

Ik heb natuurlijk nog geen concreet beeld. Een en ander is nog lopende. Niet alle keuzes werden al gemaakt. Kort na de paasvakantie zullen de leersteuncentra hun omkadering kennen. Dat is ongeveer in die periode. Dan kunnen ze ook beginnen met het samenstellen van hun personeelsteams. Dan kunnen ze bekijken wie zich heeft aangemeld en welke keuzes ze desgevallend kunnen maken.

Er is geen einddatum om te solliciteren. Men kan tot 5 juni op de lijst staan. Daar is er dus nog een mogelijkheid.

Ja, men kan altijd veranderen van leersteuncentrum, net zoals men ook altijd kan veranderen van school. Dat heeft echter wel implicaties. Nu kun je het statuut inzake de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) of het vast benoemd zijn meenemen. Dat is natuurlijk niet altijd en eeuwig mogelijk. Dat is de keerzijde.

Het besluit van de Vlaamse Regering is nog niet definitief. Dat heeft te maken met het gegeven dat het ontwerp van decreet nog niet is goedgekeurd. De rechtsbasis is er nog niet, die moet eerst gecreëerd worden.

We bekijken, in de wetenschap dat er bij de Raad van State een flessenhals is, of we dit toch al zouden versturen. Dan moet ik wel nog bekijken of ze het niet onmiddellijk, *prima facie*, afwijzen omdat er geen rechtsgrond is. Het is kwestie van toch vooraan in de wachtrij te kunnen zitten. We zijn nog aan het bekijken of dat zinvol is voor de versnelling van de procedure.

Kiezen buiten het eigen net? Ik heb u gezegd dat de keuze voor een leersteuncentrum moet worden doorgegeven voor 10 maart. Daar kan ik nog niets over meegeven. En verplichten? Het is natuurlijk een vrijheid voor de scholen. Ik kan het paard naar het water brengen maar het niet verplichten om ervan te drinken. Wij creëren de mogelijkheid. Wij zullen hen niet dwingen, maar het zou inderdaad wel fijn zijn indien de keuzes zouden worden gemaakt. Zelfs wanneer er een lichte aandrang zou bestaan om bepaalde keuzes te maken: 'the proof of the pudding is in the eating.' Het is belangrijk dat we de scholen die een leersteuncentrum kiezen en daar als het ware een inbreng van hun middelen doen, wanneer ze niet tevreden zijn over de dienstverlening, de keuze laten doen. Zij hebben van de pudding geproefd maar willen dan ergens anders pudding eten omdat die hen daar niet bevalt. Het is belangrijk dat men de keuze kan maken op grond van de kwaliteit van de dienstverlening. Dat is belangrijk om die leersteuncentra scherp te houden in hun dienstverlening. Laat daar maar wat concurrentie spelen, dat kan enkel maar de kwaliteit versterken.

Ik heb niet zoiets met provinciale grenzen. Die kunnen dus worden overschreden. De scholen kunnen kiezen voor een leersteuncentrum in een andere provincie.

De personeelsleden kunnen het eerste jaar proberen. Nu kunnen ze op grond van hun keuze hun TADD of vaste benoeming meenemen, maar ik heb in alle openheid gezegd dat dat daarna niet meer zo is. Dan moeten ze dat opnieuw opbouwen. Anderzijds moeten we erkennen dat dat niet zo langdurend is. Ook daar worden de procedures versneld. Dat gaat tegenwoordig ook wel sneller.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u voor uw bijkomende antwoorden. Er is inderdaad al heel wat veranderd sinds de start van het M-decreet in 2013. Dat is een heel goede zaak.

Ik wilde de Raad van State hier nog oproepen om zijn advies te versnellen. Ik ben heel blij dat dat niet meer nodig is.

Minister, ik sluit mij aan bij het feit dat er nu al, voordat we het ontwerp van decreet hebben besproken, belangrijke stappen zijn gezet richting de organisatie van de leersteuncentra. De vorige keer ging dat ten koste van de zomervakantie van de scholen. Dat kunnen we dan al zeker vermijden.

Voorzitter, ik heb nog een tip voor u. Gezien de duur van deze vraagstelling en de bijkomende tussenkomsten denk ik dat we, als we dit ontwerp van decreet gaan bespreken, zeker tijd moeten uittrekken en misschien niet meer al te veel vragen om uitleg moeten toevoegen aan die namiddag.

De voorzitter: Dat was ik ook niet van plan. Dat zal inderdaad een tijdje in beslag nemen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge kosten in sommige scholen voor het middagtoezicht en de kwaliteitsvolle invulling ervan – 1579 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het middagtoezicht op school valt niet onder de wettelijke opdracht van het onderwijs. Daarom kunnen scholen voor het toezicht een vergoeding vragen. En dat gebeurt ook. Men spreekt soms over een 'boterhammentaks'.

Enkele dagen geleden kwam in de pers dat deze taks kan oplopen tot 3 euro per leerling. Dat dikt toch wel aardig aan, zeker voor een gezin dat drie of vier kinderen heeft, en is voor grotere gezinnen die het niet zo breed hebben, toch wel een moeilijke kwestie. Voor een gezin van vier loopt dit bijvoorbeeld op tot 200 euro per maand, tien maanden lang. Dat is toch al niet meer echt een billijke kost.

Daarnaast deed de Karel de Grote Hogeschool onderzoek naar middagpauze in het lager onderwijs, meer bepaald naar de kwaliteit en de invulling ervan. Ook hier komt naar voren dat dit verloren uur op de middag door het onduidelijke statuut scholen vaak voor problemen stelt. De invulling is soms gebrekkig, wat bij kleine kinderen vaak tot stress of wrijvingen leidt, doordat ze die momenten in grote groepen zonder veel structuur moeten doorbrengen. Er worden aanbevelingen gedaan om in te zetten op kinderopparticipatie, waarbij regelmatig gepolst wordt bij de kinderen over de invulling van dat vrije uur. Op lange termijn wordt ook een lans gebroken voor een integratie van zorg en onderwijs voor de jongste kinderen en voor het herbekijken van de hele schooldag, met afwisseling van les en vrije tijd, voor de kinderen van de lagere school. Op korte termijn wordt een pleidooi gehouden voor het ambt van pedagogisch ondersteuner. Die moet dan instaan voor de organisatie en de invulling van de middagpauze en de andere speeltijden, en de aansturing en professionalisering van eventuele andere middagbegeleiders.

Dat doet ons volgende vragen stellen, minister.

Ziet u in dat deze oplopende schoolkost voor grote gezinnen problematisch en onhoudbaar wordt?

Wilt u iets ondernemen, bijvoorbeeld door scholen te ondersteunen om deze middagopvang te kunnen faciliteren zonder dit te moeten doorrekenen aan de ouders?

Hoe kijkt u aan tegen de bevindingen van het onderzoek van de Karel de Grote Hogeschool: het idee om voor de jongste kinderen een integratie van onderwijs met zorg op te zetten, het voorstel van een pedagogisch ondersteuner, het herbekijken van een schooldag met meer afwisseling tussen les en vrije tijd, enzovoort?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U geeft terecht aan dat de organisatie van het middagtoezicht en de voor- en naschoolse opvang niet tot de decretale opdracht van scholen behoort. Er is wel een buffer: het is zo dat een kwartier voor en een kwartier na de schooltijd de scholen wel verantwoordelijk zijn.

De meeste scholen engageren zich wel om op eigen initiatief middagtoezicht in te richten. Uit het onderzoek van de Karel de Grote Hogeschool blijkt dat slechts een

kleine minderheid van de scholen, minder dan 5 procent, niet zelf voor de organisatie van het middagtoezicht instaat, niettegenstaande dat het geen decretale opdracht is.

Daar zijn natuurlijk kosten aan verbonden. Die kosten kunnen de scholen betalen met eigen middelen, met een bijdrage van de ouders, met middelen vanuit het beleidsdomein Welzijn of vanuit het lokaal bestuur. We vernemen trouwens van de scholen dat heel wat lokale besturen daar ook effectief voor financiële ondersteuning zorgen.

Ik herhaal wel graag dat de middelen die scholen ontvangen, dienen voor kwaliteitsvol onderwijs en dus niet voor niet-decretale opdrachten van de scholen. Ik word daarin trouwens ook gevolgd door de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), die in zijn advies over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen ook duidelijk zegt dat het niet de bedoeling is dat onderwijsmiddelen worden ingezet voor opvang of voor welzijn. Ik ben altijd bereid om na te denken over de problematiek van de middagpauzes, maar, net zoals de Vlor, vind ik dat iets anders dan de budgettaire verantwoordelijkheid daarvoor volledig naar ons toe te trekken en dus uiteindelijk minder middelen voor onderwijs te voorzien, die dan naar opvang moeten gaan.

Uit het rapport van de Karel de Grote Hogeschool blijkt dat de bijdrage voor middagtoezicht in het kleuteronderwijs gemiddeld 0,71 euro bedraagt, in het lager onderwijs gemiddeld 0,73 euro en in het buitengewoon onderwijs gemiddeld 0,44 euro. Er zullen ongetwijfeld scholen zijn die minder doorrekenen aan ouders en ook scholen die meer doorrekenen, maar als u de som maakt van een gezin van vier kinderen op maandbasis, is 200 euro toch een ongelooflijke 'outlier' in vergelijking met hetgeen hier als gemiddelde naar voren wordt geschoven door de Karel de Grote Hogeschool. Dat wijkt daar toch wat van af. Met een gemiddelde van 0,70 euro zal dat voor een gezin van vier – snel gerekend – iets van een 60 euro per maand zijn.

Het decreet Basisonderwijs bepaalt duidelijk dat een school niet zomaar eender welke bijdrage kan vragen voor diensten die de school levert en die zich buiten het domein van de onderwijsbevoegdheid bevinden. De kosten die aan ouders worden doorgerekend, moeten in verhouding zijn tot de geleverde prestaties. Ze moeten trouwens ook worden opgenomen in een bijdrageregeling, dus opnieuw, op basis van een duidelijk engagement, een contract als het ware. Dit moet ook worden opgenomen in het schoolreglement, dus ook daar: duidelijke afspraken. Het feit dat de bijdrageregeling op een transparante manier kenbaar moet worden gemaakt aan de ouders, moet natuurlijk ook voorkomen dat ouders in de loop van het schooljaar voor verrassingen zouden komen te staan.

Wat de vraag naar het herbekijken van de hele schooldag betreft, met meer afwisseling tussen les en vrije tijd: wij geven als overheid natuurlijk enkel de grote contouren mee, via het besluit op de organisatie van het schooljaar. We hebben trouwens ook marges voor het begin- en einduur van de schooldag en de duur van de middagpauze. Ik sta er soms van te kijken als ik soms hoor dat men een halfuur later starten met de school een totaal nieuw idee vindt. Dat kan, hé. Er zijn mogelijkheden. De vorken die vandaag bestaan wat het begin- en het einduur voor scholen betreft, zijn vrij breed. Je kunt daar keuzes maken, hoor. Dat is niet zo'n novum. Scholen doen dat soms ook, natuurlijk. Alleen moet je dat ook wat kunnen afstemmen, in samenspraak met zowel leerkrachten als ouders, want zeker als het gaat over jonge kinderen, maakt een en ander natuurlijk ook deel uit van het levensritme en het arbeidsritme van de ouders in kwestie, die hun kinderen op een geschikt uur naar school moeten kunnen voeren of begeleiden.

Binnen die contouren die ik schetste en rekening houdend met de decretale verplichting van 28 of 29 lestijden van vijftig minuten, hebben scholen toch veel autonomie om de schooldag vorm te geven. Ze kunnen dus ook naar eigen inzichten les en vrije tijd afwisselen.

Dan was er het een voorstel voor iets nieuws, om een pedagogisch ondersteuner aan te stellen. Ik sta enigszins kritisch tegenover opnieuw een apart ambt, van pedagogisch ondersteuner. Echt realistisch is het ook niet dat dat een oplossing kan bieden op korte termijn. Zelfs al mocht je overwegen om zo'n nieuw statuut te creëren, dan moet je daar natuurlijk ook nog mensen voor vinden. Zeker gezien de zeer krappe arbeidsmarkt, waar zowel de kinderopvang als de scholen hun betrekkingen moeilijk ingevuld krijgen, denk ik dat daarvoor momenteel weinig tot geen ruimte bestaat.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dank u wel. Wat die kostprijs betreft: ik heb mij gebaseerd op een artikel, maar dat artikel was gebaseerd op een schriftelijke vraag. Ik geloof dat die van mevrouw Beckers was. Die bedragen, die 200 euro en die 3 euro per middagpauze, die hebben wij dus niet uitgevonden. Dat zijn cijfers die de administratie aan het parlement heeft bezorgd. U zegt dat dat natuurlijk niet de gemiddelden zijn, dat dat misschien de uitschieters zijn die het nieuws hebben gehaald. Ik kan dat aannemen, maar dat toont dan wel aan dat die uitschieters er wel zijn en dat je dus grote verschillen hebt. Dat kan betekenen dat je scholen hebt die tot 3 euro gaan en andere die dat gratis doen. Ik ken er genoeg waar je niks moet betalen. Dat kan er volgens mij toch wel voor zorgen dat dat de schoolkeuze van bepaalde ouders ook zal beïnvloeden, en dus concentratie in de hand zal werken. U weet dat wij dat geen goede zaak vinden. U hebt daar minder problemen mee. Ik denk dat dat nog iets is dat ervoor zorgt dat bepaalde ouders voor bepaalde scholen kiezen en dat het meest kwetsbare publiek samen wordt gezet, met alle gevolgen van dien. Ik vind het dus jammer dat er zo'n grote willekeur is en dat daar eigenlijk weinig een lijn in wordt getrokken.

Het tweede aspect is het kwaliteitsvol invullen van die middagpauze. Minister, ik denk dat u toch zou moeten toegeven dat dat toch een stuk kwalitatiever kan. Dat hoeft niet met een pedagogisch ondersteuner te zijn, maar er kan toch veel meer worden gedaan met de middagpauzes als het gaat over aanbieden van zaken zoals sport, cultuur of – alweer – taalstimulering. Dat is moeilijk binnen de huidige werkmiddelen, dus misschien kan dit worden bekeken in het kader van de brede schoolwerking, en misschien ook in samenspraak met uw collega van Welzijn als het gaat over het voorzien in rustmomenten, misschien het voorzien in bedjes 's middags voor de allerkleinsten. Nu zijn die middagpauzes eigenlijk heel vaak dure stressmomenten voor kinderen. Ik vind het een terechte bezorgdheid dat daar toch iets aan zou worden gedaan. Ik had misschien gehoopt dat u daar toch wat positiever op zou hebben geantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u, collega Meuleman, voor uw vraag. Wij vinden het vanuit onze fractie toch wel belangrijk om dit vrij te laten en de scholen te laten beslissen hoe zo'n middagpauze georganiseerd wordt. In onze gemeente zijn we gaan samenzitten met alle lagere scholen en hebben we een samenwerking opgestart met Ferm-kinderopvang voor de voor-en naschoolse bewaking en dus ook voor de middagpauze. Dat zijn geen pedagogen maar die worden natuurlijk wel gecoacht op het vlak van communicatie of om ruzies op te lossen tijdens de speeltijd. Ik denk dat dat wel voldoende is. Ik denk dat dat geen job moet worden waarvoor een pedagogisch diploma gevraagd wordt, want dan gaan we ook weer botsen op dat tekort van mensen.

Wat het middaguur betreft, collega Meuleman, vind ik dat eigenlijk geen verloren uur. Dat is een uur dat voor sommige kinderen wel wat stress geeft, maar de school kent natuurlijk ook wel haar pappenheimers. Ik denk dat dat een uur is waarop kinderen heel veel leren over hoe ze zichzelf bezighouden, over hoe ze moeten

spelen in groep. Een fantasiespel verrijkt tijdens zulke momenten. Dit is een moment waarop kinderen zich op een heel andere manier kunnen ontwikkelen. Dat hoeft niet allemaal gestuurd te worden. Ze zitten al in de klas van 's morgens tot 's avonds. Die middagpauze is voor sommige kinderen wat lang, maar het is wel een moment om zich op een andere manier te ontwikkelen, wat ook belangrijk is. Dat kan zeker wat worden ondersteund door leerkrachten of door andere mensen, maar dat hoeven geen pedagogisch gediplomeerden te zijn. Ik zou hier toch wel de keuze van het beleid daaromtrent bij de school laten.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Alhoewel ik de bekommernis van de collega van Groen begrijp, denk ik inderdaad dat de autonomie van de school daarin belangrijk is. Het is moeilijk om daarin een vaste lijn te trekken. Je hebt scholen die autonoom hun plan trekken en de steun van lokale besturen niet nodig hebben. Niet alle lokale besturen zien het ook als hun kerntaak om dat te doen. Bij ons hebben we brugfiguren die echt wel gaan kijken of kindjes met een lege brooddoos naar school komen en of ze voldoende eten. We gaan niet actief participeren in dat uurtje vrije tijd.

Er zijn scholen waar de leerkracht dat volledig op zich neemt en waar de directeurs een afspraak hebben met hun team van leerkrachten die zelf het toezicht doen. Je hebt directeurs die een oproep doen voor de voor- of naschoolse opvang aan de leerkrachten, die daarvoor een vrijwilligersvergoeding kunnen krijgen. Dat kan ook perfect geregeld worden. Je hebt eigenlijk verschillende menukaarten die kunnen worden aangeboden. Ik denk dat het niet gemakkelijk is voor de minister om daarin een vaste lijn te gaan trekken.

Ik begrijp de bekommernis, maar ik heb er vertrouwen in dat de scholen en vooral de scholengroepen of de scholengemeenschappen, om het wat ruimer te trekken, goed met elkaar afspreken op welke manier dat ingevuld wordt. Enerzijds is het belangrijk dat er aandacht aan wordt besteed. Anderzijds denk ik wel dat de scholen voldoende slagkracht en daadkracht hebben om dat op een manier in te vullen die ze zelf het beste vinden. Ik zie, als vroegere ervaringsdeskundige, daar niet het grootste probleem in.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik sluit aan met begrip voor de bekommernis en voor de vraag om het kwaliteitsvol invullen van het middaguur. Ik wil ook wel aangeven dat de scholen toch ook wel aandacht hebben voor de kosten die doorgerekend worden aan de ouders. Ook in het basisonderwijs voert men een kostenbewust beleid. Ik stel dat toch vast in de scholen waar ik heel nauw bij betrokken ben.

Ik wil ook wel de autonomie benadrukken en vind dat, als er vanuit de overheid geïnvesteerd wordt, of nog extra in geïnvesteerd moet worden, dan in brugfiguren, omdat daar de meest kwetsbare leerlingen ook het meest bij gebaat zijn. Daarin sluit ik me aan bij de collega. Ik wil ook wel benadrukken dat het inderdaad een moeilijk iets is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad een moeilijk iets, maar het is geen decretale opdracht. Onderwijsmiddelen investeren in een onderwijsopdracht die niet tot onze decretale taken behoort, is, denk ik, onverstandig. Ik denk integendeel dat we bijvoorbeeld lokale besturen wel met z'n allen kunnen aanmoedigen om ter zake tussen te komen, en initiatieven te nemen, in welke vorm dan ook. Ook in mijn gemeente wordt er financieel een vergoeding voorzien voor alle scholen. Daar wordt in tussengekomen, zonder onderscheid. Want het is ook zo dat als een gemeente het voor

één school doet, het dan voor alle scholen op hetzelfde grondgebied moet gebeuren. En aldus geschiedt, wel tot enige tevredenheid, denk ik.

Wat het debat rond speeltijd betreft: iedereen heeft nood aan een kwalitatieve break, een kwaliteitsvolle middagpauze. Dat geldt voor onderwijspersoneelsleden, maar evengoed voor kinderen. En vrij spel, zeker ook voor jonge kinderen, is belangrijk om hun sociale vaardigheden op punt te zetten. Het moet niet allemaal gereguleerd zijn. Je moet ze ook soms eens vrij laten in sport en spel, waar ze ook weten hoe zich te verhouden tot anderen en niet altijd bij de hand worden genomen. Want het werkelijke leven is soms ook niet zoals verwacht.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is mooi om te horen dat er inderdaad veel goede voorbeelden zijn bij verschillende steden en gemeenten. Ook bij ons wordt er stevig ondersteund. Dat is een goede zaak. Dat kan financieel zijn, of dat kan in de vorm zijn van brugfiguren. Ik pleit hier dus geenszins voor een 'one size fits all'-model. Ik denk dat het misschien wel goed zou zijn om te kijken wat de goede voorbeelden zijn, en die ook voor een stuk verder te gaan verspreiden.

Ik denk dat er ook geen tegenspraak is tussen het feit dat die speeltijden vrije uren moeten zijn, en dat je van die middagpauze geen schooltijd moet maken enerzijds, en dat je anderzijds bepaalde zaken aanbiedt die kunnen inspelen op interesses van bepaalde kinderen die dan misschien onvoldoende aan bod komen tijdens die schooltijd – we hadden het vanmorgen al over cultuur, we hebben het nu over sport – zodat ze bepaalde zaken die hen interesseren en bepaalde competenties ook kunnen ontwikkelen in die tijd. Ik denk dus niet dat het een zwart-witverhaal is. Ik denk wel dat er nog meer uit te halen valt.

Ik denk ook dat de kosten in sommige scholen wel vrij hoog zijn, en soms zie je dat die facturen niet altijd betaald worden. Die onbetaalde schoolfacturen teren dan sowieso in op de werkingsmiddelen. Misschien is het dus goed om steden en gemeenten aan te moedigen om daar wel in te ondersteunen. Soms krijgen we het omgekeerde, dat het net het stedelijk of het gemeentelijk onderwijs is dat in zijn scholen vrij hoge bedragen vraagt, en eigenlijk vind ik dat net geen goed voorbeeld. Delen van best practices en goede voorbeelden vanuit Vlaanderen zou op dat vlak al een stuk kunnen helpen, denk ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van pesten op school en het bijbrengen van kennis daarover bij leraren – 1596 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, pesten bij jongeren zit weer in de lift, zo blijkt uit een grootschalige bevraging van de onderzoeksgroep Gezondheidsbevordering van de faculteit Geneeskunde in Gent, in opdracht van het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid, bij twintigduizend Vlaamse en Brusselse jongeren. Een op de vijf zegt minstens één keer gepest te zijn op school in de afgelopen maanden. Dat is toch 3,2 procentpunten meer dan in 2018, toen dat aandeel nog op 16,5 procent lag. Ongeveer een op de twaalf jongeren zegt de voorbije maanden zelfs intens te zijn gepest. Daarmee bedoelt men twee à drie keer per maand of meer. Naast dat klassieke pesten blijkt dat ook cyberpesten in opmars is. In 2018

zei 7,7 procent van de jongeren daar recent mee te maken te hebben gekregen, in 2022 was dat al 12,3 procent.

Nochtans zijn er nu en in het verleden al verschillende grote campagnes en andere initiatieven gelanceerd die pestgedrag moeten ontraden. De bekendste is de Vlaamse Week tegen Pesten, met de STIP IT-actie. De vraag is dus of, in het licht van de genoemde cijfers, die grote campagnes van de voorbije jaren wel zoden aan de dijk brengen. Minister van Jeugd en Media Dalle stelde daaromtrent in de media al dat die campagnes wel degelijk belangrijk zijn om te sensibiliseren, maar op zich niet voldoende zijn. Er is volgens hem ook nood aan een structurele, professionelere aanpak. Dat geldt natuurlijk ook voor het onderwijs.

Op dit moment zijn er weliswaar organisaties die lesmateriaal, tools en vorming aanbieden waaruit de scholen kunnen kiezen, maar in de praktijk blijkt die aanpak vaak nogal vrijblijvend te zijn en tekort te schieten. Onderzoek heeft aangetoond dat leerlingen pas naar de leraar durven te stappen om pesten te melden als ze weten dat die een verschil kan maken. Uit de Teachers4Victims-studie, waarover iets meer dan een jaar geleden werd bericht, bleek dat minder dan de helft van de leerlingen van oordeel is dat hun leerkracht pestgedrag goed aanpakt en dat veel leerkrachten nog steeds niet goed weten hoe ermee om te gaan en het misschien ook niet altijd zien. Daarom moeten we er vooral voor zorgen dat de handelingsbekwaamheid van de leraren ter zake verhoogd wordt. Het is dus niet alleen van belang dat er wordt ingezet op een veilig klasklimaat waar leerlingen naar de leerkracht durven te stappen, maar dat er ook echt een doeltreffende reactie is van de leerkracht en dat die reactie voldoende zichtbaar is voor de leerlingen. Die kwestie werd eerder al besproken in de commissie Onderwijs van 16 december 2021, naar aanleiding van een vraag van mijn collega Beckers.

In opvolging van die kwestie had ik graag antwoord op de volgende vragen, minister. Hoe evalueert u de cijfers uit de bevraging omtrent de frequentie van pestgedrag?

In de vorige bespreking werd aangehaald dat de behandeling van dat thema in de lerarenopleiding vaak tekortschiet. U antwoordde toen dat er in de schoot van de werkgroep Welbevinden en preventie van pesten van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een traject liep rond de vraag hoe aandacht voor welbevinden een structurele plek kon krijgen in het curriculum van de lerarenopleiding. Dat was op dat moment al uitgemond in een inspiratietekst met advies en een overzicht van de kennis en competenties die nodig zijn om pesten te herkennen en aan te pakken. De bevindingen moesten nog geïntegreerd worden in het advies, dat heel specifiek gericht is op de lerarenopleiding. Wat is daar de stand van zaken? Is dat traject al volledig afgerond? Zijn de lerarenopleidingen in Vlaanderen daar effectief mee aan de slag gegaan? In hoeverre is het thema omgaan met pesten nu wel aanwezig in de lerarenopleiding?

Natuurlijk is het ook noodzakelijk dat leraren de schooleigen preventieve en reactieve antipestbeleidsplannen kennen, die onderdeel zijn van het verplichte welzijnsbeleid op school. Dat vereist natuurlijk dat dat thema duurzaam behandeld wordt in de aanvangsbegeleiding voor nieuwe leerkrachten. U hebt daar middelen voor vrijgemaakt, maar voorlopig hebben we toch weinig zicht op de concrete invulling van die aanvangsbegeleiding, hoe kwaliteitsvol die al dan niet is en of het thema omgaan met pestgedrag daar effectief aan bod komt. Ziet u een specifieke rol weggelegd voor de Vlaamse onderwijsinspectie om dat thema op te volgen? Zult u eventueel opdracht geven aan de inspectie om dat volgend jaar als een apart focusthema op te nemen, zodat we op die manier een rapportage kunnen krijgen binnen de schoot van de Onderwijsspiegel? Indien niet, waarom niet?

Leraren verder bekwamen in de aanpak van pesten, en zeker in de aanpak van het cyberpesten, vereist natuurlijk een blijvende professionalisering van onze leraren.

Vorig jaar werd door minister Dalle www.allesoverpesten.be gelanceerd, een platform uitgebouwd door het netwerk Kies Kleur tegen Pesten. Vindt het materiaal op dat platform volgens u ook voldoende zijn weg naar de leraarskamer? Wat zult u, in samenspraak uw collega van Jeugd en Media, eventueel doen om dat initiatief nog meer bekend te maken bij scholen en leraren?

Mijn laatste vraag ging over hoe Leerpunt daarmee omgaat. Ik heb die vraag deze morgen ook al gesteld. We zullen dat dan hernemen, want zij hebben laten weten dat ze nog eens gaan terugkomen zodra ze verder staan met hun voorbereiding.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De problematiek van het pesten, en vooral de toename dan via de sociale media, om het duidelijk te schetsen, dus in de buitenschools context, moeten we misschien ook plaatsen in een internationaal perspectief. De data van de Wereldgezondheidsorganisatie tonen aan dat er bij ons een daling was in het percentage van jongeren die werden gepest. Nu, dat is een studie waarbij de laatste data dateren van 2018. De studie wordt om de vier jaar gevoerd, en corona heeft waarschijnlijk wat roet in het eten gegooid. Een nieuw onderzoek wordt momenteel afgenomen. Maar op grond van vroegere data was er echt sprake van een daling. Het is hout vasthouden om te zien of die tendens zich doorzet.

Want het is natuurlijk ook zo dat de coronaperiode wel wat sporen heeft nagelaten. Ik denk dat we nu het eerste schooljaar hebben beleefd – het schooljaar 2021-2022 – waarbij alles enigszins terug op zijn poten terecht kwam, maar alle sporen zijn nog niet uitgewist. En de eerdere schoolsluitingen hebben natuurlijk negatief ingewerkt op binding van de leerlingen met de school, maar ook met elkaar. Daar zal dus mogelijk een effect zijn.

Het allerbelangrijkste om pesten een halt toe te roepen, alleszins wat de school betreft, is het creëren van een veilig klas- en schoolklimaat. Ik denk dat we daar van overheidswege ook sterk op inzetten, om ervoor te zorgen dat elk kind, elke jongere zich op zijn of haar gemak voelt in de klas, in de school. En voor alle duidelijkheid: een pestbeleid is ook een geïntegreerd beleid. Het staat niet op zich, en maakt bij ons ook deel uit van de leerlingenbegeleiding, van het decreet, waarbij ook de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) een absoluut belangrijke rol hebben. Maar het is niet zo vrijblijvend. Dat decreet over leerlingenbegeleiding wordt ook effectief door de onderwijsinspectie gecontroleerd. Bij elke doorlichting wordt er aandacht besteed aan het beleid inzake leerlingenbegeleiding. De minimumdoelen die rond dat thema vervat zitten, zijn trouwens duidelijk.

Om scholen ook los daarvan te sensibiliseren en concrete handvatten aan te bieden, voorzien we ook lesmateriaal. Dat betekent dat we via onze communicatiekanalen, via Klasse, via Schooldirect, ook op reguliere basis heel veel info daaromtrent aanbieden. Er zijn dossiers 'pesten' en 'positief klasklimaat', waarbinnen er specifiek regelmatig nieuwe bijdragen verschijnen met goede praktijken, met getuigenissen, met handvatten. Dat is ook weerkerend het gevolg naar aanleiding van de Week tegen Pesten. Dan alleen al wordt daarop gefocust, maar dat gebeurt ook verder in de loop van het jaar. We hebben ook Klasse, dat goed samenwerkt met het Netwerk Kies Kleur tegen Pesten, dat ook de Vlaamse Week tegen Pesten organiseert, en ik ondersteun dat trouwens ook financieel. Via die kanalen proberen we ook het platform 'Alles over pesten' onder de aandacht te brengen, en de slagkracht ervan te vergroten.

Ook het nieuwe kenniscentrum Leerpunt zal daar zijn duit in het zakje doen, om leraren inhoudelijk te ondersteunen in het omgaan met pesten. Onder meer wordt van leerkrachten verwacht dat ze aan de slag gaan met de toolkit van de Education Endowment Foundation (EEF), waarin onder andere wordt ingegaan op interventies inzake gedragsproblemen, waarin ook pesten een plaats krijgt.

We ondersteunen ook verschillende organisaties die vorming aanbieden rond cyberpesten, bijvoorbeeld Childfocus. Dat gaat dan over vormingsavonden voor scholen, of voor ouders – daar kom ik nog op terug – rond veilig ICT-gebruik, inclusief cyberpesten.

Ook Mediawijs en het kenniscentrum Digisprong zijn partners bij dit thema. Op onze vraag heeft Mediawijs trouwens ook dit schooljaar de vorming 'Eerste hulp bij cyberpesten' voor onderwijspersoneel aangeboden, over de aanpak en preventie van cyberpesten. En dan heb je het kenniscentrum Digisprong. Dat ontwikkelde met enkele partners een stroomschema – zo'n flowchart, zoals men zegt – voor leerkrachten en CLB-medewerkers om aan de slag te gaan met cyberpestsituaties.

Ik heb dat ook meegenomen als aandachtspunt in het kader van de samenwerking met de ouderverenigingen. Ook daar is het belangrijk voor ouders om te weten hoe ze moeten omgaan met een kind dat gepest wordt of een kind dat pest. Het is, denk ik, niet altijd de beste oplossing om dan onmiddellijk naar de school te lopen en te klagen en te eisen dat er maatregelen worden genomen tegen betrokken leerlingen die zouden pesten. Dat is niet altijd de meest efficiënte oplossing.

We ondersteunen ook de Vlaamse Scholierenkoepel met Confluxers. Ik denk dat dat project zijn deugdelijkheid heeft bewezen. En er is de website allesoverpesten.be, waarbij we alles proberen te groeperen.

Wat het project binnen de werkgroep pesten en welbevinden van de Vlaamse Vlor betreft: dat project is afgerond. Binnen de werkgroep is er een tekst ontwikkeld en is er ook ingezet op de verspreiding daarvan, onder andere via overleg met de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en een workshop rond de plek van welbevinden in het curriculum van de lerarenopleidingen. Die kiezen natuurlijk zelf hoe zij aan die problematiek een plaats geven. Dat behoort tot hun autonomie. In elk geval gaat er binnen de lerarenopleidingen heel wat aandacht naar klasmanagement, waarvan pestgedrag ook deel uitmaakt. Bovendien moeten alle leraren in opleiding de vaardigheden aangeleerd krijgen om een positief klimaat te creëren voor hun leerlingen. Dat maakt deel uit van die lerarenopleidingen. Ook moeten zij natuurlijk aandacht hebben voor niet alleen de fysieke, maar ook de geestelijke gezondheid van leerlingen. Dat is trouwens ook zo opgenomen in de basiscompetenties van de leraren, waar elke lerarenopleiding natuurlijk naartoe moet werken.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Het is een hele waslijst, en ik denk dat het ook wel nodig is dat we dat op alle vlakken proberen te versterken, want die problematiek blijft toenemen. Minister, laten we hopen dat uit dat internationale onderzoek zou blijken dat het veeleer een dalende tendens dan een stijgende zal worden, gezien alle inzet op alle fronten die op dat vlak wordt getoond. Dat corona nog een stukje parten heeft gespeeld, ik weet niet in hoeverre dat echt wel zo is, want in de coronatijd was er juist minder contact tussen de kinderen, zij het natuurlijk wel online – dat is een mogelijkheid.

U zegt dat de CLB's daar ook een grote rol in spelen, maar die hadden natuurlijk heel wat andere katten te geselen. Hebben die daar de jongste jaren wel echt iets aan kunnen doen, of is dat een van de elementen die zij hebben geparkeerd in de coronatijd, omdat ze er geen tijd voor hadden?

Ik ben blij te horen dat dat via Leerpunt ook zal gebeuren. Op mijn vraag hebben zij daarstraks geantwoord dat gezagsproblemen inderdaad ook mee in de scope zullen zitten. Daarbij aansluitend hopen we dat er ook iets kan worden gedaan tegen geweld tegen leerlingen en tussen leerlingen. We zien immers dat er zich zeker buiten de schoolmuren vaak nogal wat situaties voordoen die uit de hand lopen.

Zal de inspectie dit als een apart focusthema onderzoeken, of is dat niet de bedoeling?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat was die laatste vraag? Ik was al een vraag verder. *(Gelach)*

Jan Laeremans (Vlaams Belang): U zat met uw gedachten toch nog niet bij stikstof of zo?

Minister Ben Weyts: Als apart thema? Neen, de leerlingenbegeleiding en het decreet inzake leerlingenbegeleiding worden altijd meegenomen in de doorlichting. Dat is altijd een van de aspecten op basis waarvan de onderwijsinspectie doorlicht.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Hebben de CLB's de voorbije jaren veel kunnen doen aan dat pestprobleem, of hebben ze dat opzijgezet in die coronatijd?

Minister Ben Weyts: In de coronatijd hebben ze dat natuurlijk opzij moeten zetten, ten eerste omdat ze geen toegang hadden tot de scholen, maar ten tweede vooral omdat ze zich moesten toeleggen op andere taken. We zijn het allemaal al vergeten, maar zij moesten de contacttracing doen. Dat was verschrikkelijk. Daar ging hun tijd aan op.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u. Ik ga u niet meer verder pesten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs aan gedetineerden – 1606 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs in detentie – 1627 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (Vocvo vzw) is een organisatie die bestaat uit drie deelwerkingen. Een daarvan is het onderwijs aan gedetineerden. Op 1 mei 2015 startte Vocvo met de voortzetting en uitbouw van de onderwijscoördinatie in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen. Deze opdracht is vastgelegd in het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs. De onderwijscoördinatie van Vocvo kadert binnen de visie en het beleidskader van de Vlaamse hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Die is vastgelegd in het decreet betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden van 8 maart 2013.

Momenteel loopt het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025. Dit plan geeft op basis van vijf overheidsbrede en strategische doelstellingen die aansluiten op het regeerakkoord aan waar Vlaanderen naartoe wil: een veiligere samenleving door een betere re-integratie, minder recidive en het voorkomen van nieuwe slachtoffers. De prioriteiten zijn onderwijs, werk, welzijn, geestelijke gezondheid en wonen. Er wordt maximaal ingezet

op de overgang van het leven binnen de muren naar het leven erbuiten evenals op versterkte samenwerking met partners.

De leerloopbaanbegeleiders van Learning Inside Out (LIO) ondersteunen gedetineerden bij hun leervragen. LIO wordt gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Vlaams Cofinancieringsfonds. Dankzij dit project kunnen Vlaamse en Brusselse gedetineerden met hun individuele leervragen terecht bij leerloopbaanbegeleiders van Leerwinkels en Groep INTRO. Dankzij de steun van het ESF kunnen de leerloopbaanbegeleiders tot eind 2023 de gedetineerden ondersteunen in hun studie én is er extra begeleiding bij het zelfstandig studeren.

In de beleidsnota is hierover het volgende opgenomen: "In het kader van het nieuw strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden bekijken ik in nauwe samenwerking met mijn collega bevoegd voor Justitie en Handhaving welk aanbod in dit plan het best voorzien kan worden met het oog op het beperken van recidive en het bevorderen van re-integratie."

Minister, welke stappen hebt u al gezet in uitvoering van de beleidsnota zoals hierboven beschreven?

Wat is de verdeelsleutel met uw collega van Justitie en Handhaving omtrent het aanbod en de financiering van het onderwijs aan gedetineerden?

De steun van het ESF voor LIO loopt tot eind 2023. Zal deze steun verlengd kunnen worden? Zo neen, komt de werking van LIO dan in het gedrang?

Tot slot, welke beleidsinitiatieven plant u deze legislatuur nog om het onderwijs aan gedetineerden te versterken en te promoten?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, met de commissie Onderwijs bezochten we enkele weken geleden de gevangenis van Antwerpen. We mochten gelukkig allemaal terug naar huis. We kregen er onder andere een uiteenzetting van de mensen van Vocvo, die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van onderwijs in detentie. Zij formuleerden een aantal uitdagingen wat betreft het onderwijsaanbod in de gevangenissen. Als gevolg van de uitvoering van het federale Masterplan III voorziet men op middellange termijn een stijging van 1365 plaatsen in Vlaamse en Brusselse gevangenissen. Tegenover de huidige gemiddelde dagelijkse capaciteit van 5459 gedetineerden gaat dit over een stijging van maar liefst 25 procent.

Men wijst ook op de digitale kloof: vandaag zijn nog maar weinig gevangenissen uitgerust met, weliswaar beperkte, internettoegang. Toch zou dit voor de onderwijsmogelijkheden exponentieel van belang zijn.

Daarnaast hadden we het ook over het LIO-project, dat leerloopbaanbegeleiding aanbiedt aan alle gedetineerden met een leervraag. Het project startte in het westen en het oosten van Vlaanderen en kon in 2021 uitbreiden naar alle Vlaamse en Brusselse gevangenissen. Ondertussen kan men heel mooie resultaten voorleggen. Het aantal begeleidingen, infobemiddelingen en trajectbegeleidingen steeg van 910 in 2020 naar 5871 in 2022. Ook het aantal gedetineerden dat een of meerdere examens voor de examencommissie aflegde, steeg in 2022 tot 135. Er was een slaagpercentage van 36 procent.

In de vergadering van de commissie Onderwijs van 11 februari 2021 informeerde ik u al eens over deze LIO-werking en het toekomstperspectief voor dit project. Toen vond u het nog te vroeg om te beslissen wat er zou gebeuren na afloop van het LIO-project. Ondertussen engageerde u zich via het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden wel om uit zoeken welke de mogelijkheden en

randvoorwaarden zijn om te komen tot een structurele inbedding van de leertrajectbegeleiding in gevangenis. De subsidiëring via het Departement Werk en Sociale Economie, afdeling Europese Programma's (Europa WSE) eindigt op 31 december 2023. We naderen dus het einde van het project.

In dat kader heb ik de volgende vragen voor u, minister. Voorziet u een groeipad voor de onderwijscoördinatie en -activiteiten in de gevangenis naar aanleiding van de uitvoering van het federale masterplan? Zo ja, hoe ziet dat groeipad er concreet uit?

Bent u in gesprek met de bevoegde federale minister omtrent het werken aan digitale inclusie in de gevangenis? Wat zijn daar nog de te nemen stappen?

Is de oefening rond de structurele inbedding van leertrajectbegeleiding in gevangenis ondertussen afgerond? Zo ja, wat zijn de kritische succesfactoren en randvoorwaarden voor die structurele inbedding? Kan de huidige LIO-werking volgens u een antwoord bieden op die noden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Waarom wordt er onderwijs aangeboden aan gedetineerden? Dat heeft vooral te maken met de rol in het beperken van recidive en het bevorderen van re-integratie. Bij de organisatie van dat onderwijs is het zogenaamde Vocvo natuurlijk een belangrijke partner, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs. En we zien toch ook wel aardig wat financiering voor het onderwijs aan gedetineerden. Enerzijds worden de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en Ligo, de voormalige centra voor basiseducatie, gefinancierd voor het inrichten van het onderwijsaanbod in de gevangenis. Anderzijds wordt Vocvo gefinancierd voor de inzet van onderwijscoördinatoren in elke gevangenis om dat onderwijsaanbod te organiseren en te faciliteren.

Uiteraard streef ik ernaar om dat onderwijsaanbod ook continu te verbeteren. Daarom heb ik ook een externe audit laten doorvoeren over de werking van Vocvo. Die is in 2022 opgeleverd door Deloitte. En daaruit bleek dat Vocvo toch wel over unieke expertise in Vlaanderen beschikt. Die expertise wil ik absoluut ook inzetten in het voorzien van onderwijs aan gedetineerden.

De audit stelt ook wel dat Vocvo nood heeft aan een langetermijnperspectief. Daarom heb ik beslist om een meerjarige beheersovereenkomst op te maken tussen Vocvo en de Vlaamse overheid, met een looptijd vanaf 1 januari van dit jaar tot 31 december 2026, met duidelijke outputindicatoren, doelstellingen en resultaatverbintenissen. Momenteel zijn we die aan het finaliseren. Ik heb de opdrachten van Vocvo ook decretaal verankerd via het decreet Volwassenenonderwijs.

Daarnaast is het voorzien van kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening natuurlijk ook een gedeelde verantwoordelijkheid. Het is mijn collega, de minister van Justitie en Handhaving, die de coördinatie opneemt van het strategisch plan ter versterking daarvan. Ik ben dan vanuit Onderwijs bevoegd voor het voorzien van onderwijsaanbod en de financiering daarvan. Ook de minister van Werk heeft in dezen een rol, die ervoor zorgt dat de gedetineerde na de detentieperiode ook sneller aan de slag kan en sneller wordt toegeleid naar werk, en dat de opleidingen in de gevangenis daar dus ook voldoende op afgestemd zijn.

Vanuit die gezamenlijke verantwoordelijkheid werd ook de Vlaamse leidraad voor het onderwijsaanbod in de gevangenis geactualiseerd. Die leidraad is zo'n beetje een overkoepelend kader voor de uitbouw van het onderwijsaanbod. Daarbij wordt prioritair ingezet op een versterking van het volwassenenonderwijs in detentie. De toepassing en de realisatie van die leidraad is momenteel in elke gevangenis lopende, net door de onderwijscoördinatoren van Vocvo.

Ook werkten we samen om enkele belangrijke stappen te zetten in het kader van digitalisering. Vandaag is het zo dat in acht gevangenissen digitale examens kunnen worden afgelegd bij de examencommissie. In juni van dit jaar komen daar nog eens zes gevangenissen bij. Ik denk dat dat wel belangrijk is qua perspectief, om via de examencommissie een examen te kunnen afleggen.

Verder onderzoeken we ook de gevolgen van het federale masterplan. Die zijn er natuurlijk. Het is een beetje jammer dat we ter zake nooit vooraf zijn geconsulteerd of betrokken. We worden wel geconfronteerd met de consequenties en de praktische gevolgen van dat federale masterplan. Er is beslist om nieuwe detentiehuisen en gevangenissen te openen, maar de oude gevangenissen blijven wel open. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om te onderzoeken welk onderwijsaanbod het meest geschikt is voor de nieuwe detentievormen die zich aandienen.

Tot slot ga ik nog even in op het LIO-project, of Learning Inside Out. Dat is inderdaad een ESF-project dat individuele leerloopbaanbegeleiding aan gedetineerden aanbiedt. De organisatie van dat project is ook opgenomen door Vocvo. We zijn momenteel in kaart aan het brengen wat de mogelijkheden zijn voor het LIO-project, maar houden daarbij ook rekening met het feit dat we toch al heel wat middelen voorzien om onderwijs in de gevangenissen mogelijk te maken.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u ook aanhaalt dat Vocvo een unieke expertise heeft in Vlaanderen, dat u dat in kaart brengt en bekijkt wat de mogelijkheden zijn voor het LIO-project.

Het werkbezoek was vrij beklijvend. Dat geldt wel voor alle commissieleden die mee waren. Ik heb er zelf nog een paar keer over nagedacht in het weekend. Ik ben overtuigd geraakt van het belang van de opleidingen in de gevangenissen. Mevrouw Vandromme heeft wat cijfers aangehaald, ik heb een aantal schriftelijke vragen ingediend. Er zijn heel wat gedetineerden die een opleiding volgen. Dat is heel vaak Nederlands, en de meesten willen hun diploma secundair onderwijs halen voor de middenjury.

We hebben daar met de mensen zelf gesproken. We hebben getuigenissen gehoord van mensen die een nieuwe kans willen grijpen, die hun leven over een andere boeg willen gooien. Er was een jonge gast bij die geklist was met de hele operatie Sky. Hij hield het vol door de studie en probeerde dat te zien als een internaat, weliswaar een heel streng internaat, waar hij zijn diploma kon halen. Hij wilde daarna een heel andere weg inslaan.

Wat is daar nog ter sprake gekomen? Antwerpen is geen gevangenis, maar een arresthuis. Daar zitten dus heel wat mensen in voorarrest. Ze wachten op hun proces, en dat is meestal beperkt in de tijd. Sommigen zitten daar twee jaar, anderen zeer beperkt. Maar het onderwijs stopt in de zomermaanden. Wie daar vijf, zes maanden zit, met de zomer erbij, haalt dus nooit een diploma voor de middenjury. Het is ook een vraag van het volwassenenonderwijs, omdat zij veel meer inspelen op het bedrijfsleven: het is te gek dat dat stopt tijdens de zomermaanden. Hoe ziet u daar een oplossing voor?

Verder kan er ook nog een betere samenwerking komen met VDAB.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil ook een pluim op de hoed steken van de onderwijscoördinatoren en leerkrachten die in de gevangenis lesgeven. Ook voor Vocvo heb ik mijn waardering al uitgesproken, zelfs voor ik in een gevangenis was geweest. Als lid van de raad van bestuur van basiseducatie Oostende-

Brugge-Westhoek heb ik de opstart van dat project meegemaakt en het altijd ondersteund.

Ook het gesprek met de gedetineerden is me bijgebleven. Als er ooit ambassadeurs worden gezocht tegen ongekwalificeerde uitstroom, zijn dat die mensen, die jongeren, die aangeven dat ze helemaal fout zaten, dat ze de school hadden moeten zien als een instelling die kansen gaf. Dat waren vier jonge mensen die geen beter pleidooi konden houden dan wie ook om jongeren te stimuleren om niet ongekwalificeerd uit te stromen.

Ik pleit al langer voor aandacht voor het onderwijs in onze gevangenen, omdat uit onderzoek blijkt dat het meer kansen geeft na de detentie. Wie onderwijs volgt in de gevangenis, heeft dertien keer meer kans op tewerkstelling na de vrijlating, en ook – en dat is misschien ook belangrijk – 43 procent minder kans op recidive. We moeten er alles aan doen om daarop in te zetten. Het LIO-project zet zelf in op heroriëntatie, ondersteuning bij praktische drempels – ze moeten onder andere de examencommissie kunnen volgen – en een brug naar buiten, zoals we al hoorden. Het zijn drie belangrijke insteken. Ik zou ervoor durven te pleiten om het LIO-project verder uit te bouwen en te ondersteunen, maar zeker ook samenwerking met Groep INTRO en de Leerwinkel is belangrijk om dit alles te realiseren. Ik heb er ook al voor gepleit om de Leerwinkels te ondersteunen. Bent u bereid om dat verder te onderzoeken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Vandromme, ik denk dat u de slaagpercentages daarstraks mis had. Het is 63 in plaats van 36 procent. *(Opmerkingen van Loes Vandromme)*

Dat ligt een stuk hoger dan het gemiddelde, dat ergens in de 40 procent zit. Dat wijst op enige motivatie, maar ook op de efficiënte inzet van middelen.

Wat betreft de vraag naar de uitbreiding van het aanbod naar de zomervakantie: de CVO's, behalve Nederlands als tweede taal (NT2), werken dan niet, net zoals de Examencommissie niet open is in de vakantie. Voor die specifieke doelgroep apart les organiseren, zou misschien te veel vergen. Het volwassenenonderwijs schakelt in de zomer ook over op het vakantieritme.

Ik ben het wel met u eens: het is misschien niet altijd zo gemakkelijk te verkopen dat we daarin ook moeten investeren. Dat heeft een ongeziene maatschappelijke return. Ik vind het een goede suggestie om meer mensen uit de gevangenis naar de scholen te sturen om te voorkomen dat men vanuit de school in de gevangenis terechtkomt. Dat is een goed idee om mee te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Er zijn nadien foto's van het bezoek gepost op Facebook. Er waren reacties dat er een lerarentekort is, dat dat toch belangrijker is, dat men die leerkrachten uit de gevangenen moet halen en voor een gewone klas zetten. Die mensen vergissen zich. Wie daar een opleiding volgt, wil zich versterken, wil re-integreren. Ik vind dat we dat alle kansen moeten geven en dat onderwijs in gevangenen ook belangrijk is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u voor het aanbod om het belang van het onderwijs in de gevangenis te ondersteunen. Ik kijk uit naar het verdere verloop. Ik hoop dat het project kan worden voortgezet.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerkrachten die na hun pensioen opnieuw instromen
– 1623 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over gepensioneerde leerkrachten die weer voor de klas gaan staan
– 1626 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): In het antwoord op een recente schriftelijke vraag ontvang ik van de minister cijfers over het aantal leerkrachten die na hun pensioen herintreden in het onderwijs. Tijdens het schooljaar 2020-2021 ging het over 1129 personen, tijdens het schooljaar 2021-2022 mochten we maar liefst 1867 leerkrachten opnieuw verwelkomen in het onderwijs, gaande van een 38-jarige tot twee krasse 81-jarigen die opnieuw een lesopdracht opnemen. Uiteraard is dit niet de wonderoplossing die het lerarentekort zal laten smelten voor de zon, maar het kan een deel van de oplossing zijn.

Voor 65-plussers zijn er geen praktische bezwaren om opnieuw een lesopdracht op te nemen. Het probleem schuilt echter in de categorie jonger dan 65 jaar. Als zij opnieuw voor de klas zouden willen staan, kunnen ze in de problemen komen met hun pensioen. De minister heeft dit al meermaals aangekaart bij zijn federale collega bevoegd voor de pensioenen, helaas zonder resultaat. Uitzonderingsmaatregelen worden elke keer wel voor enkele maanden goedgekeurd, maar het blijft wachten op een permanente oplossing.

De tijdelijke afwijking op de cumulatierегeling pensioenen en op de cumulatierегeling terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen is alvast met een kwartaal verlengd, tot en met 31 maart 2023. De minister gaf in zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag ook aan dat hij er bij zijn federale collega's opnieuw op zal aandringen om deze verlenging niet te beperken tot het eerste kwartaal van 2023.

Minister, ik heb hierbij volgende vragen.

Hebt u nog contact gehad met de minister van Pensioenen?

Zal de regeling ook na de maand maart verlengd worden of is er misschien een permanente oplossing in zicht?

Zult u nog beleidsmaatregelen nemen om gepensioneerde of jonggepensioneerde leerkrachten opnieuw aan de slag te krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ook ik heb een vraag over de gepensioneerde leerkrachten die weer aan het werk gaan.

Om de grote nood aan leerkrachten wat te lenigen, gaan gepensioneerde leerkrachten steeds vaker weer voor de klas staan. Vorig schooljaar waren dat er 1867. Dit is een forse stijging tegenover het precoronajaar 2018-2019, toen het nog om 1226 mensen ging.

Onze fractie waardeert het dat gepensioneerde leerkrachten ervoor kiezen om in te springen en opnieuw voor de klas te gaan staan. Toch moeten mensen jonger dan 65 jaar wel waakzaam blijven om hun recht op pensioen niet te verliezen. Anderzijds moeten we er ook voor zorgen dat een eventuele regeling er niet voor zou zorgen dat leerkrachten vroeger met pensioen vertrekken om dan vervolgens toch weer in te stromen als gepensioneerde leerkracht.

Tijdens de coronacrisis werd een regeling uitgewerkt waardoor gepensioneerde leerkrachten onbeperkt konden bijverdienen zonder dat er gevolgen waren voor hun pensioen. Deze regeling werd een paar keer verlengd en loopt eind maart af.

In dat kader heb ik volgende vragen, minister.

Had u ondertussen al contact met de bevoegde federale minister voor pensioenen Lalieux omtrent het verderzetten van deze cumulatie-uitzondering? Zijn er indicaties dat de huidige regeling verder kan lopen?

Hoe zult u werk maken van meer werkbaar werk voor leerkrachten op het einde van hun beroepsloopbaan?

Zult u ervoor zorgen dat de vele expertise die samen met de pensionering van deze leerkrachten verloren dreigt te gaan, geborgen wordt?

Hoe zult u oudere leerkrachten die aan het werk blijven extra ondersteunen om zich bij te scholen, zodat ze mee zijn met innovaties in het onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel interessant om nog eens mee te geven aan de buitenwacht: dat ik voor veel bevoegd ben, en ook voor het onderwijs, maar niet voor de pensioenen van de onderwijzers, dat dat vooralsnog een federale bevoegdheid is, meer specifiek van de federale minister van Pensioenen, mevrouw Lalieux. Die heb ik bij herhaling gevat, en ook nog heel recent, op 7 februari, aangeschreven om de tijdelijke afwijking op de cumulatieregeling pensioenen en op de cumulatieregeling terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen te verlengen, zodat we wie als gepensioneerde of vroeggepensioneerde leerkracht – diegene die dus nog voor het rustpensioen al niet meer werkt – toch terugkeert naar het onderwijs – die mensen die we zo broodnodig hebben –, niet belasten, letterlijk en figuurlijk, zodat we die niet bestraffen vanwege hun engagement en hen daarvoor fiscaal afstraffen. Dat is altijd vreselijk vervelend, dat sommige mensen nog altijd schrikken dat ze aan het eind van de rit worden afgerekend, dat ze – in hun woorden – retroactief moeten betalen omdat ze een job hebben opgenomen in het onderwijs.

Ik schreef ook minister van Financiën Van Peteghem aan om fiscale gunstmaatregelen toe te kennen aan de gepensioneerden die een opdracht in het onderwijs opnemen, de zogenaamde flexijobs bijvoorbeeld. Als je vier vijfde werkt, kun je extra gaan werken in het onderwijs, bijvoorbeeld in secundair onderwijs voor wiskunde of voor Frans, enkele uren in de week. Dat je daarvoor fiscaal niet belast wordt, dat je vrijgesteld bent, zou een ideale oplossing zijn. En dan is het, met permissie, wel wraakroepend dat dat is ingeschreven voor de zorg, maar niet voor het onderwijs.

Dat is ook het antwoord dat ik heb gekregen van de Federale Regering, namelijk dat men de keuze heeft gemaakt voor de zorg, maar niet voor het onderwijs. En dan is dat wraakroepend, omdat men dat voor de zorg heeft ingeschreven als een budgettaire meerinkomst, geen uitgave. De Federale Regering heeft voor de regeling voor terugverdieneffect flexijobs en studentenarbeid samen 20 miljoen euro in de begroting voor 2024 ingeschreven, 20 miljoen euro als inkomst. Ja, als dat een

inkomst betreft voor de zorg, waarom zou dat dan geen inkomst zijn via het onderwijs? Welaan dan. Waarom worden wij als onderwijssector afgestraft terwijl de zorgsector dat voordeel dan wel kreeg? Daarom dus het pleidooi bij eenieder om toch aan te dringen bij de Federale Regering. Dat is toch gewoon kwestie van correctheid, van rechtvaardigheid, en het is een immanente onrechtvaardigheid dat men dat wel toekent voor de zorg en niet voor het onderwijs.

Maar scholen kunnen alle maatregelen die ik deze legislatuur heb genomen, natuurlijk aanwenden in functie van een leeftijdsbewust personeelsbeleid. Door de 20 procentregel bijvoorbeeld krijgen scholen die een lerarentekort hebben, de mogelijkheid om 20 procent van hun lerarenuren om te zetten in middelen voor de aanwerving van andere profielen. Die kunnen ze natuurlijk wel heel breed en heel ruim en naar eigen inzichten inzetten. Daar moeten we hen soms wel op wijzen: welke potentie, welke mogelijkheid hun via die weg ook geboden wordt.

Het aanwenden van lesuren in die vorm van – om het technisch te zeggen – zogenaamde bpt-uren (bijzonder pedagogische taken) is ook nog zoiets dat wel wat perspectief biedt. Maar het zijn natuurlijk de scholen zelf die daarmee beleid moeten voeren, ik kan dat niet sturen vanuit Brussel. Specifieke maatregelen enkel op basis van leeftijd zijn trouwens ook niet toegestaan, dat is discriminatoir. Je kunt geen onderscheid maken op grond van leeftijd.

We gaan er misschien ook te gemakkelijk van uit dat oudere leerkrachten minder les willen geven. Dat is absoluut niet altijd zo. Sommigen zeggen: "Ik ben ervaren; net vanwege de expertise, kennis en ervaring die ik heb opgebouwd, doe ik het vandaag veel gemakkelijker en met veel minder voorbereiding." De ene wil dus net meer lesgeven en minder instellingsgebonden taken uitvoeren, de andere wil minder lesgeven en bijvoorbeeld jonge leerkrachten begeleiden. Het is aan de school om de organisatie erop aan te passen.

Ik geef ook mee dat gepensioneerden volgens de onderwijswetgeving verloond worden zoals elke leerkracht, dus met de salarisschaal waar zij recht op hebben conform hun bekwaamheidsbewijs en op basis van de anciënniteit die zij hebben opgebouwd, wat ook wel interessant is. Zeker als je die inkomsten dan nog kunt combineren met een overheidspensioen, dan biedt dat wel wat opportuniteiten.

In het kader van de Digisprong zijn er maatgerichte ICT-opleidingen en ICT-bootcamps om de digitale competentiebevordering van leraren en ICT-coördinatoren te versterken. Die opleidingen hebben tot doel de digitaal-didactische vaardigheden van eenieder te verbeteren en ook het gebruik van ICT in het leerproces te verhogen. En ook die professionaliseringsactiviteiten staan open voor oudere leerkrachten.

We moeten wel opletten voor het discours dat professionalisering beperkt wordt tot externe bijscholing. Ook binnen de scholen en scholengemeenschap zijn er natuurlijk lerende netwerken. En ik hoor nog te veel van beginnende leraren dat hun nieuwe inzichten op te weinig begrip kunnen rekenen bij de meer ervaren leraren. Veel scholen hebben op dat vlak toch nog wel een weg af te leggen. Zowel de zijinstromers als de leerkrachten die net afgestudeerd zijn uit de lerarenopleiding brengen toch wel nieuwe methodieken, nieuwe inzichten met zich mee. Die moeten we allemaal valideren en die kunnen enkel maar zorgen voor een versterking van onze onderwijskwaliteit.

Ik geef ook nog mee dat 1062 leerkrachten een bezoldigde opdracht in het Vlaamse onderwijs aanvaardden na het schooljaar waarin ze de leeftijd van 65 jaar hadden bereikt. Dat gaat enkel over het schooljaar 2021-2022. Dat gaat dan over 516 vrouwen en 546 mannen, dus de omgekeerde verhouding.

Na analyse van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) blijkt dat 1867 leerkrachten een bezoldigde opdracht aanvaardden in het Vlaamse onderwijs nadat

ze enige tijd met pensioen waren, opnieuw in 2021-2022. Die groep herintreders bestaat uit 1069 vrouwen en 798 mannen.

De scholen bezorgden AGODI tijdens het schooljaar 2021-2022 via zending 8659 opdrachten van 'werken na pensioen', gepresteerd door die 1867 personeelsleden. De gemiddelde duur van deze 8659 opdrachten bedraagt een 48-tal, net geen vijftig dagen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, we hebben allemaal in de krant het verhaal kunnen lezen van die man, Dirk uit Lommel, die een ferme financiële kater heeft overgehouden aan zijn lesgeven als gepensioneerde. Ik denk dat hij 10.600 euro moet terugstorten omdat hij niet wist dat die regelgeving niet werd verlengd. Ik begrijp heel goed dat die man dat niet wist, als die regelgeving op federaal niveau voortdurend in stukken en brokken wordt verlengd en dan weer voor een beperkte termijn.

Ik weet dat u minister Lalieux al regelmatig hebt aangeschreven om ervoor te pleiten om daar werk van te maken. Als u dan niet verder komt dan een onverschillig schouderophalen, dan vind ik dat gewoon schandalig. Ik heb daar geen ander woord voor.

Er zijn inderdaad heel veel gepensioneerden die, om allerlei redenen, opnieuw les willen geven. Maar als je niet weet of het wel zal worden verlengd, dan durf je daar natuurlijk niet in te stappen. Dat zijn mensen die we goed kunnen gebruiken, maar die om redenen die ik goed begrijp afhaken.

We hebben in deze commissie al regelmatig mevrouw Goeman aan de mouw getrokken. De PS zit in haar politieke familie. Maar blijkbaar beweegt er daar niets. Er zit nog een lid van de Vivaldipartijen hier in de commissie Onderwijs. Mevrouw Vandromme, ik vraag u om ook mee aan de kar te trekken in een poging om dat toch in orde te krijgen voor onze Vlaamse gepensioneerden die graag nog les willen geven in het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's en minister, ik wil benadrukken dat het voor onze partij belangrijk is dat we moeten opletten voor de effecten die er mogelijk zouden zijn als we het mogelijk maken dat mensen die als het ware met prepensioen zijn, zouden kunnen bijklossen voor ze de officiële pensioenleeftijd hebben bereikt en dan als het ware worden aangemoedigd om weer te gaan lesgeven en zo tweemaal een gunstprincipe kunnen veroorzaken. Vandaar mijn vraag om zo lang mogelijk aan het werk te blijven. Dat is een belangrijk principe, los van de vraag. Als we het onderzoek van professor De Witte bekijken, weten we dat leerkrachten die heel veel ervaring hebben en die lang les hebben gegeven een grote impact hebben op de leerwinst van leerlingen. We moeten er dus alles aan doen om leerkrachten zo lang mogelijk in het onderwijs te werk te stellen.

Minister, ik ben zeer benieuwd naar de invulling van die 20 procent. We hebben er al een paar keer naar gevraagd. U zegt dat u daar tijdens het lopende schooljaar geen cijfers over kunt geven. Maar dat kan blijkbaar wel ... Ach neen, het zijn de cijfers van vorig jaar, excuus. Het interesseert mij vooral omdat ik hoor dat het voor de scholen niet zo evident is om op zoek te gaan naar die 20 procent. Ik hoor graag hoe dat in de vakantieperiode, zodra het kan, wordt ingevuld.

Als ik mijn oor te luisteren leg bij de bespreking in de Kamer over het punt waarbij een vrijstelling wordt gegeven voor de socialezekerheidsbijdragen op het loon, dan hoor ik dat er geen enkel amendement werd ingediend. Jullie collega's in de federale

overheid hebben daar ook niet naar gevraagd. Er werd niet naar verwezen. Ik vind het dan wel vreemd dat er enkel wordt gewezen naar mezelf. Minister, ondanks het feit dat u daar zelf al een brief over hebt geschreven, werd daar op het moment zelf niet naar gevraagd.

Ik blijf erbij dat het geen goede zaak is om mensen via een flexijob voor de klas te brengen. Zelf ben ik daar een koele minnaar van, zeker omdat we er alles aan moeten doen om het statuut van de leerkracht te borgen en om ervoor te zorgen dat wie voor de klas staat, ook een pedagogisch diploma heeft of daar de nodige competenties voor heeft.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.